

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA

2014 M. LAPKRIČIO 1 D. – 2014 M. LAPKRIČIO 30 D.

**APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO
TEISMO TEISINĖS ANALIZĖS IR INFORMACIJOS DEPARTAMENTAS**

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	4
2. APLINKOS APSAUGA.....	4
<i>Dėl Lietuvos standartų pripažinimo norminiais dokumentais, o ne norminiais teisės aktais.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl Lietuvos standartų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos</i>	<i>4</i>
3. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS LIETUVOS RESPUBLIKOJE.....	5
<i>Dėl grėsmės valstybės saugumui vertinimo, sprendžiant dėl leidimo gyventi Lietuvoje išdavimo.....</i>	<i>5</i>
<i>Dėl Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 113 straipsnio 2 dalies taikymo prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūroje</i>	<i>7</i>
<i>Dėl užsieniečių teisinės padėties nuo administracinio sprendimo suteikti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje iki šio sprendimo įforminimo</i>	<i>8</i>
6. SOCIALINĖ APSAUGA.....	9
<i>Dėl duomenų tikslinimo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre.....</i>	<i>9</i>
9. MOKESTINIAI GINČAI.....	10
<i>Dėl ekonominę veiklą vykdančio apmokestinamojo asmens teisės į pasigaminant nekilnojamąjį turtą sumokėto pirkimo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) atskaitą, kai dėl vykstančių teismų procesų nėra aišku, ar bus įregistruotos šio asmens nuosavybės teisės į šį turtą</i>	<i>10</i>
<i>Dėl specialios paskirties degalų dažymo privalomumo, norint pasinaudoti akcizų lengvata, numatyta Akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 2 punkte</i>	<i>11</i>
14. TERITORIJŲ PLANAVIMAS.....	12
<i>Dėl pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties nustatymo iki 2010 m. spalio 1 d. pradėtuose rengti teritorijų planavimo dokumentuose</i>	<i>12</i>
<i>Dėl ginčų dėl teritorijų planavimo organizatoriaus pateiktų atsakymų į suinteresuotų asmenų pastabas ir siūlymus dėl parengto teritorijų planavimo dokumento projekto nagrinėjimo tvarkos.....</i>	<i>13</i>
15. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATŠIRADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ.....	14
<i>Dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, teisės būti Lietuvoje</i>	<i>14</i>
<i>Dėl turtinės žalos, siejamos su nepagrįstu reikalavimu ženklinti tauriųjų metalų gaminius valstybinėje prabavimo institucijoje, atlyginimo</i>	<i>15</i>
16. VALSTYBĖS TARNYBA	16
<i>Dėl asmens nušalinimo nuo pareigų įtakos apskaičiuojant kompensaciją už nepanaudotas kasmetines mokamas atostogas.....</i>	<i>16</i>
17. BYLOS DĖL NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO.....	17
<i>Dėl Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimo Nr. T-210 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės kompensacijų už sumokėtą fiksuotą pajamų mokesčių įsigyjant verslo liudijimus“ dalies teisėtumo.....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl reikalavimų abstrakčiam prašymui iširti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų teisėtumą.....</i>	<i>18</i>
<i>Dėl Elektrėnų savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. TS-50 patvirtinto Elektrėnų savivaldybės tarybos veiklos reglamento dalies teisėtumo</i>	<i>19</i>
20. BYLOS DĖL VALSTYBINĖS TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS TARNYBOS SPRENDIMŲ.....	19
<i>Dėl meniu pateiktos informacijos vertinimo Alkoholio kontrolės įstatymo požiūriu</i>	<i>19</i>
38. KITOS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO AR VIDAUS ADMINISTRAVIMO SRITYJE	20
<i>Dėl Turto arba verslo vertintojų garbės teismo taikytos drausminės nuobaudos, nustatytos pagal naują griežtesnį reguliavimą pažeidimui, padarytam iki naujo reguliavimo įsigaliojimo</i>	<i>20</i>
<i>Dėl pagrindo priežiūros institucijai atsisakyti išduoti leidimą įsteigti kredito uniją.....</i>	<i>21</i>
<i>Dėl nekilnojamojo turto ekspertizės akto kaip turto vertinimo ataskaitos Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo taikymo prasme.....</i>	<i>21</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	22
56. PROCESO DALYVIAI	22
<i>Dėl savivaldybės administracijos teisės administraciniame teisme atstovauti seniūnijai</i>	<i>22</i>

63. SKUNDAS	23
<i>Dėl administracinio teismo pareigos nagrinėti skundą dėl individualaus administracinio akto teisėtumo, kai sprendžiant skundo priėmimo klausimą šio akto galiojimas yra pasibaigęs</i>	23
<i>Dėl ministerijos sprendimo registruoti kolektyvinę sutartį kaip administracinės bylos dalyko</i>	23
<i>Dėl restruktūrizavimo bylos bendrovei iškėlimo įtakos bendrovės vadovo teisei atstovauti bendrovei teisme</i>	24
70. BYLOS NUTRAUKIMAS	25
<i>Dėl profesinės sąjungos teisės reikalauti iš darbdavio panaikinti jo sprendimus pagal Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnį įgyvendinimo</i>	25

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informavimui. Oficialius ir išsamius sprendimų tekstus galite rasti LVAT interneto svetainėje www.lvat.lt.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

2. Aplinkos apsauga

2.3. Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų sprendimai

2.3.2. Triukšmo prevencija, valdymas ir kontrolė

*Dėl Lietuvos standartų pripažinimo norminiais dokumentais, o ne norminiais teisės aktais
Dėl Lietuvos standartų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos*

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Vilniaus visuomenės sveikatos centro patikrinimo akto, kuriuo, atlikus VŠĮ „Plytinės kartodromos“ patikrinimą, padaryta išvada dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 33:2011) 1 lentelės 1 ir 3 punktų pažeidimo, pareiškėjui nurodyta perorganizuoti kartodromo veiklą, užtikrinant, kad iš kartodromo sklindantis triukšmas neviršytų leistinų lygių gyvenamojoje aplinkoje, bei Vilniaus visuomenės sveikatos centrui pateikti informaciją apie veiklos perorganizavimo priemones ir jų taikymą pagrindžiančius dokumentus, teisėtumo ir pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatymo (toliau – ir Standartizacijos įstatymas) 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Lietuvos standartai ir kiti leidiniai taikomi savanoriškai, išskyrus atvejus, kai teisės aktuose pateikta išskirtinė nuoroda į standartus ir kitus leidinius. Lietuvos higienos normos HN 33:2011 11 punkte įtvirtinta, jog šios higienos normos 1 ir 2 lentelėse nurodytų triukšmo rodiklių tiesioginiai matavimai atliekami vadovaujantis Lietuvos standartu LST ISO 1996-1:2005 ir Lietuvos standartu LST ISO 1996-2:2008. LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad šioje byloje minėtų Lietuvos standartų nuostatos yra privalomos.

Teisėjų kolegija byloje vertino, ar Lietuvos standartus galima priskirti norminių dokumentų ar norminių teisės aktų grupei ir ar jiems taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymu (toliau – ir Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymas) norminiams teisės aktams nustatyta skelbimo ir įsigaliojimo tvarka.

Standartizacijos įstatymo (2007 m. kovo 22 d. įstatymo Nr. X-1056 redakcija) 2 straipsnio 11 dalis standartą apibrėžia kaip pripažintos standartizacijos institucijos priimtą dokumentą, kuris nustato bendram ir daugkartiniam naudojimui tinkančias taisykles, bendruosius principus ar charakteristikas tam tikroje srityje, o konkrečiai Lietuvos standartą, kaip nacionalinės standartizacijos institucijos priimtą, paskelbtą ir visuomenei skirtą standartą (2 str. 11 d. 4 p.).

Standartizacijos įstatymo 6 straipsnis „Standartų ir kitų leidinių rengimas ir informacijos apie juos skelbimas“ nustato, kad Lietuvos standartai ir kiti leidiniai rengiami pagal standartų programą, kurią sudaro ir tvirtina nacionalinė standartizacijos institucija. Informacija apie standartų programą skelbiama nacionalinės standartizacijos institucijos periodiniame leidinyje ir interneto tinklalapyje (1 d.). Lietuvos standartų ir kitų leidinių rengimo ir priėmimo tvarką nustato nacionalinė standartizacijos institucija. Lietuvos standartų ir kitų leidinių projektus sutarimu rengia nacionalinės standartizacijos institucijos Technikos komitetai (5 d.). Lietuvos standartų ir kitų leidinių projektų rengimas yra prilyginamas kūrybinei veiklai. Lietuvos standartų ir kitų leidinių projektai rengiami pagal autorines sutartis (7 d.). Lietuvos standarto ar kito leidinio projekto autoriai turtines autoriaus teises į standartų ar kitų leidinių projektus perduoda nacionalinei standartizacijos institucijai įstatymų, kitų teisės aktų ir sutarčių su autoriais nustatyta tvarka (8 d.). Lietuvos standartų ir kitų leidinių projektus priima nacionalinė standartizacijos institucija. Lietuvos standartai ir kiti leidiniai leidžiami ir peržiūrimi nacionalinės standartizacijos institucijos nustatyta tvarka. Peržiūrint nustatoma, ar būtina Lietuvos standartą ar kitą leidinį keisti, ar paskelbti netekusiu galios, ar palikti galioti (9 d.). Informaciją apie viešajai apklausai pateiktus, išleistus, numatomus skelbti netekusiais galios bei netekusius galios Lietuvos standartus ir kitus leidinius nacionalinė standartizacijos institucija skelbia naujausiame savo periodiniame leidinyje per 5 darbo dienas nuo atitinkamo fakto patvirtinimo interneto tinklalapyje. Informacija apie darniuosius Lietuvos standartus skelbiama „Valstybės žiniuose“ (10 d.). Teisėjų kolegija taip pat analizavo Standartizacijos įstatymo 5 straipsnio „Lietuvos standartai ir kiti leidiniai“, 7

straipsnio „Standartų ir kitų leidinių taikymas“, 8 straipsnio „Leidinių fondo kaupimas ir jų platinimas“ nuostatas.

Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje (2005 m. liepos 7 d. įstatymo Nr. X-331 redakcija) įtvirtinta, kad šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų Lietuvos Respublikos Seimo priimtų teisės aktų, Respublikos Prezidento dekretų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, sprendimų ir rezoliucijų, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo sprendimų, nutarimų, išvadų, Konstitucinio Teismo pirmininko potvarkių, kitų valstybės valdžios bei valdymo institucijų priimamų teisės aktų oficialaus skelbimo ir jų įsigaliojimo tvarką.

Lietuvos higienos normos HN 33:2011 5 punkte nustatyti teisės aktai ir dokumentai, į kuriuos pateiktos nuorodos šioje higienos normoje, tarp jų – ir Lietuvos standartas LST ISO 1996-1:2005 „Akustika. Aplinkos triukšmo aprašymas, matavimas ir įvertinimas. 1 dalis. Pagrindiniai dydžiai ir įvertinimo tvarka“ (tapatus ISO 1996-1:2003) bei Lietuvos standartas LST ISO 1996-2:2008 „Akustika. Aplinkos triukšmo aprašymas, matavimas ir įvertinimas. 2 dalis. Aplinkos triukšmo lygių nustatymas“ (tapatus ISO 1996-2:2007).

Teisėjų kolegijos nuomone, aptartų teisės aktų – Standartizacijos įstatymo ir Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo, Lietuvos higienos normos HN 33:2011 – nuostatų sisteminė analizė leidžia daryti išvadą, jog Lietuvos standartai yra norminiai dokumentai, ne norminiai teisės aktai. Jiems taikoma ne Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatyme nustatyta norminiams teisės aktams nustatyta skelbimo ir įsigaliojimo tvarka, o speciali Standartizacijos įstatyme numatyta tvarka.

Apžvelgiamos bylos kontekste, vertinant tai, jog byloje yra pateiktos ginčui aktualių Lietuvos standartų kopijos, daryta išvada, jog jie pagal Standartizacijos įstatymo reikalavimus yra išleisti, informacija apie juos tinkamai paskelbta, t. y. jie paskelbti ir paviešinti pagal Standartizacijos įstatymo 6 straipsnio reikalavimus, tad, skirtingai nei konstatavo pirmosios instancijos teismas, jais įmanoma naudotis bei vadovautis.

Teisėjų kolegija konstatavo, jog pirmosios instancijos teismas neatliko ginčui aktualių Lietuvos standartų analizės, neįsigilino į bylos esmę, nenustatė bylai reikšmingų aplinkybių, nepilnai ir netinkamai išnagrinėjo bylą, bei darė išvadą, kad yra faktinis ir teisinis pagrindas bylą grąžinti nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

2014 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-2177/2014
Procesinio sprendimo kategorija 2.3.2

3. Užsieniečių teisinė padėtis Lietuvos Respublikoje

Dėl grėsmės valstybės saugumui vertinimo, sprendžiant dėl leidimo gyventi Lietuvoje išdavimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – ir Migracijos departamentas) sprendimo, kuriuo atsisakyta išduoti leidimą piliečiui M. D. laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. Pirmosios instancijos teismas minėtą Migracijos departamento sprendimą panaikino ir įpareigojo iš naujo išnagrinėti piliečio M. D. prašymą.

Teisėjų kolegija nustatė, kad Migracijos departamentas atsisakė išduoti leidimą laikinai gyventi remdamasis Lietuvos Respublikos įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – ir Įstatymas) 35 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kuriame nustatyta, jog išduoti ar pakeisti leidimą gyventi užsieniečiui atsisakoma, jeigu jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar žmonių sveikatai. Migracijos departamentas pirmiausia nesutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu tuo aspektu, kad, pasak jo, sprendžiant dėl atsisakymo išduoti leidimą gyventi, užtenka tik įvertinti, ar užsieniečio elgesys praityje sudaro akivaizdžios grėsmės viešajai tvarkai ateityje galimybę.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punkte tiesiogiai nėra numatyta, jog atsisakyti išduoti leidimą gyventi galima tik tuo atveju, jei grėsmė valstybės saugumui yra reali ir akivaizdi. Šioje teisės normoje nustatyta, kad išduoti ar pakeisti leidimą gyventi užsieniečiui atsisakoma, jeigu jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar žmonių sveikatai. Tačiau nei Įstatymas, nei kiti teisės aktai neapibrėžia, ką reiškia sąvoka „gali grėsti“. Taigi jos turinio atskleidimas, taip pat taikymas konkrečiu atveju yra teisės aiškinimo ir taikymo dalykas (žr., be kita ko, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1810/2010).

Šiuo aspektu teisėjų kolegija pastebėjo, kad nors pagal Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punktą, leidimą gyventi galima atsisakyti išduoti dėl galimos grėsmės valstybės saugumui, tai, teisėjų kolegijos

vertinimu, nereiškia, kad sprendžiant šį klausimą, neturi būti vertinamas tokios grėsmės valstybės saugumui realumas ir akivaizdumas bei kitos konkrečiu atveju reikšmingos aplinkybės.

Teisėjų kolegijos nuomone, negali būti atmesta tokia situacija, kad grėsmė valstybės saugumui gali pasireikšti ir kaip potencialus pavojus. Taigi grėsmės valstybės saugumui sąvoka tam tikrais atvejais gali apimti ir galimą pavojų – kai dėl užsieniečio buvimo Lietuvos Respublikoje valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar sveikatai iškyla potencialus pavojus, kitaip tariant, atsiranda grėsmės galimybė. Tačiau galimos grėsmės valstybės saugumui turinys ir apimtis negali būti nepagrįstai ir neprotingai plečiamas (žr., pvz., EŽTT 2008 m. balandžio 24 d. sprendimą byloje C. G. ir kt. prieš Bulgariją, pareiškimo Nr. 1365/07). Priešingu atveju būtų iškreipta nagrinėjamos normos prasmė ir tikslai, nes užsieniečiui leidimą gyventi būtų galima neišduoti dėl iš esmės tik tariamo, t. y. nei laike, nei erdvėje realiai neegzistuojančio bei neirodyto pavojaus valstybės saugumui, tokiu būdu sudarant nepateisinamas prielaidas diskriminuoti atitinkamus užsieniečius arba kitaip piktnaudžiauti valdžia (suteiktais įgaliojimais).

Dėl to teisėjų kolegija darė išvadą, kad sprendžiant dėl leidimo gyventi išdavimo, visais atvejais privalo būti vertinamas galimos grėsmės valstybės saugumui realumas, t. y. tam tikra grėsmės galimybė turi objektyviai, tikrovėje ir realiai egzistuoti, o ne būti vien tik numanoma, spėjama ar paprasčiausiai įsivaizduojama. Be to, turi būti įvertinamas ir grėsmės valstybės saugumui galimybės akivaizdumas laiko požiūriu, t. y. grėsmės valstybės saugumui galimybė turi jau (priimant atitinkamą sprendimą) egzistuoti. Jei grėsmės valstybės saugumui galimybė tikrovėje neegzistuoja (yra nereali) arba tokios grėsmės galimybė tik tariamai gali atsirasti kažkada ateityje (nėra akivaizdi laiko požiūriu), atsisakyti išduoti leidimą gyventi vadovaujantis Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punktu negalima. Bet kuriuo atveju būtina užtikrinti teisingą valstybės interesų ir užsieniečio teisių bei teisėtų interesų pusiausvyrą.

Teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad ginčyto sprendimo priėmimo metu galiojusio Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. Iš šios teisės normos teisėjų kolegijai buvo matyti, kad individualūs administraciniai sprendimai, koku pripažintas ir ginčytas Migracijos departamento sprendimas, negali būti grindžiami spėjimais ar įtarimais, asmeninėmis simpatijomis ar antipatijomis. Galima grėsmė valstybės saugumui, kaip pagrindas atsisakyti išduoti leidimą, turi būti įrodyta. Turint omenyje, kokias neigiamas pasekmes gali sukelti atsisakymas išduoti leidimą gyventi, įrodymų pakankamumo požiūriu, tokios grėsmės galimybė turi būti įrodyta tokiu tikėtimumo laipsniu, kad ji būtų akivaizdi. Taigi sprendžiant dėl atsisakymo išduoti leidimą gyventi, privalo būti įvertintas galimos grėsmės valstybės saugumui realumas ir akivaizdumas (laiko bei įrodymų pakankamumo požiūriu).

LVAT praktikoje laikomasi nuostatos, kad kiekvieno konkretaus užsieniečio situacija paprastai yra unikali. Todėl siekiant tinkamai pritaikyti Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punktą, be kita ko, būtina įvertinti ir tai, kokio leidimo ir koku pagrindu prašoma, taip pat individualią prašymą pateikusio užsieniečio situacija (šeiminius, socialinius, ekonominius ar kitus ryšius su Lietuvos Respublika ir kt.) ir kitas reikšmingas aplinkybes. Taip pat būtina pabrėžti, kad sprendžiant dėl užsieniečio gyvenimo Lietuvoje pavojaus valstybės saugumui galimybės, atliekamas iš esmės perspektyvinis (į ateitį nukreiptas) vertinimas. Tai lemia, kad tam tikras situacijos prognozavimas šiuo atveju yra neišvengiamas. Tačiau šis procesas negali būti grindžiamas vien tik spėjimas ir įtarimais. Jis turi būti paremtas nustatytais faktais, ypač anksčiau atliktais asmens veiksmais, jų pobūdžiu. Būtent jų pagrindu ir galima daryti išvadą, ar egzistuoja pakankamai reali ir akivaizdi grėsmės valstybės saugumui galimybė – pagrindas atsisakyti išduoti leidimą gyventi (žr., be kita ko, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1810/2010).

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad pilietis M. D. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Migracijos valdybai 2013 m. liepos 12 d. pateikė prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje tuo pagrindu, kad jis yra vienintelis akcininkas ir vadovas. Migracijos departamentas 2013 m. spalio 14 d. sprendimą atsisakyti išduoti leidimą laikinai gyventi priėmė tuo pagrindu, kad M. D. buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę valstybės saugumui. Toks sprendimas grįstas Policijos departamento 2013 m. rugsėjo 24 d. išvada „Dėl M. D. grėsmės viešajai tvarkai“, pagal kurią grėsmė Lietuvos Respublikos saugumui kilo dėl to, jog M. D. nuo 2013 m. birželio 18 d. yra ieškomas SIRENE nacionalinio biuro, dėl jo yra išduotas Europos arešto orderis, jam užsienio valstybėje pareikšti kaltinimai dėl dalyvavimo nusikalstamoje organizacijoje, turto prievartavimo ir reketavimo.

Teisėjų kolegija, įvertinusi minėtus Migracijos departamento sprendimą ir Policijos departamento išvadą, pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, jog Migracijos departamentas išvadą, kad pareiškėjo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali kelti grėsmę viešajai tvarkai,

padarė atsižvelgęs į vienintelį informacijos apie užsieniečių vertinimo kriterijų, t. y. nustatęs faktinę aplinkybę, kad pareiškėjas ieškomas užsienio valstybės už nusikaltimo padarymą, tačiau nevertino kitų aplinkybių.

Šiuo aspektu buvo atmesti atsakovo apeliacinio skundo argumentai, jog Migracijos departamentas įvertino tai, kad pareiškėjas Lietuvoje gyveno tik metus, su Lietuvos Respublika jo nesieja šeimyniniai ryšiai, pareiškėjas išdavė įgaliojimą kitam asmeniui atstovauti jį, kaip vienintelį įmonės akcininką, ir atlikti kitus veiksmus. Teisėjų kolegija pabrėžė, jog ginčytame Migracijos departamento sprendime nebuvo analizuojama nei viena iš atsakovo nurodytų aplinkybių, t. y. jame nebuvo vertinti pareiškėjo šeiminiai, socialiniai, ekonominiai ar kiti ryšiai su Lietuvos Respublika. Atkreiptas dėmesys, kad pats atsakovas apeliaciniame skunde nurodė, jog Migracijos departamento sprendimas buvo grindžiamas ne bendro pobūdžio spėjimais, bet konkrečiai tuo, jog (duomenys neskelbtini) išdavė Europos arešto orderį, kadangi pareiškėjui buvo pareikšti kaltinimai dėl dalyvavimo nusikalstamoje organizacijoje, turto prievartavimo ir reketavimo. Teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad vien šios aplinkybės nurodymas ginčytame Migracijos departamento sprendime neleidžia daryti neabejotinos išvados, kad pareiškėjo buvimas Lietuvos Respublikoje kelia grėsmę viešajai tvarkai, todėl teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu, kad priimdamas sprendimą, atsakovas turėjo įvertinti ir kitas reikšmingas faktines aplinkybes.

Atsakovo Migracijos departamento apeliacinis skundas atmestas.

2014 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-2430/2014
Procesinio sprendimo kategorija 3.5

Dėl Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 113 straipsnio 2 dalies taikymo prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūroje

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl užsieniečio K. K. sulaikymo Užsieniečių registracijos centre pratęsimo pagrįstumo ir teisėtumo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) 2012 m. spalio 31 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. N⁵⁷⁵-1297/2012 yra išaiškinęs, jog Lietuvos Respublikos įstatymo Dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – ir Įstatymas) 113 straipsnio 2 dalis (anksčiau galiojusi 2011 m. gruodžio 8 d. įstatymo Nr. XI-1786 redakcija), pagal kurią, kai sprendžiama dėl užsieniečio grąžinimo į užsienio valstybę, išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos arba įpareigojimo užsieniečiui išvykti iš Lietuvos Respublikos, užsienietis gali būti sulaikytas tik tuo atveju, jeigu sulaikymas būtinas atitinkamam sprendimui priimti ar vykdyti (jeigu užsienietis trukdo priimti ar vykdyti sprendimą, gali pasislėpti vengdamas išsiuntimo ir pan.), gali būti taikoma ir prieglobsčio prašytojų atžvilgiu. Aptariamoje byloje teisėjų kolegija taip pat konstatavo, jog sprendžiant dėl užsieniečio sulaikymo, remiantis Įstatymo 113 straipsnio 2 dalimi, turi egzistuoti joje numatyta sulaikymo sąlyga – būtinumas priimti ar vykdyti sprendimą dėl užsieniečio išsiuntimo.

Lietuvos Respublikoje klausimas dėl prieglobsčio suteikimo ar nesuteikimo užsieniečiui ir jo neišsiuntimo arba išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos yra sprendžiamas vienos administracinės procedūros metu. Šį klausimą sprendžia Migracijos departamentas. Teisėjų kolegijos nuomone, atsižvelgiant į tai, kad užsienietis yra laikomas prieglobsčio prašytoju, kai jis yra įstatymo nustatyta tvarka pateikęs prašymą suteikti prieglobstį, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas, ir Migracijos departamento sprendimas dėl užsieniečio teisinės padėties Lietuvos Respublikoje nėra galutinis (jis gali būti skundžiamas teismui), laikytina, kad visos prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūros metu (tiek Migracijos departamentui priimant sprendimą, tiek ir tada, kai šis sprendimas yra apskūstas teismui) yra siekiama priimti sprendimą tiek dėl prieglobsčio užsieniečiui suteikimo ar nesuteikimo, tiek ir dėl užsieniečio išsiuntimo ar neišsiuntimo iš Lietuvos Respublikos. Iš to seka, kad Įstatymo 113 straipsnio 2 dalis gali būti taikoma bet kurioje šios procedūros stadijoje, jei yra tam reikalingos prielaidos – užsienietis trukdo priimti ar vykdyti sprendimą, gali pasislėpti vengdamas išsiuntimo ir panašiai.

Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog iš Įstatymo 113 straipsnio 2 dalies formuluotės matyti, kad šios Įstatymo nuostatos taikymo sritis yra platesnė, nei vien tik neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimas, nes kaip jau minėta, ši norma taikoma visiems užsieniečiams (normoje nėra nurodyta, kad ji nėra taikoma prieglobsčio prašytojams; Įstatymo 113 straipsnio 2 dalyje vartojamas bendrasis terminas – „užsienietis“, apimantis ir prieglobsčio prašytojus). Be to, ji taikoma kalbant tiek apie jų grąžinimą, tiek apie jų išsiuntimą, tiek ir apie įpareigojimą išvykti. Atsižvelgiant į tai, ši norma įgyvendina ne tik Direktyvą 2008/115/EB, bet ir kitas direktyvas.

Įstatymo 113 straipsnio 2 dalis (2013 m. spalio 10 d. įstatymo Nr. XII-548 redakcija) nuo 2013 m. spalio 24 d. buvo pakeista ir išdėstyta taip: kai sprendžiama dėl užsieniečio gražinimo į užsienio valstybę, išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, įpareigojimo užsieniečiui išvykti iš Lietuvos Respublikos arba prieglobsčio prašytojo perdavimo kitai Europos Sąjungos valstybei narei, atsakingai už prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą, užsienietis gali būti sulaikytas tik tuo atveju, jeigu sulaikymas būtinas atitinkamam sprendimui priimti ar vykdyti (jeigu užsienietis trukdo priimti ar vykdyti sprendimą, gali pasislėpti vengdamas gražinimo, išsiuntimo ar perdavimo ir pan.).

Taigi, kaip matyti iš to, kas išdėstyta, LVAT 2012 m. spalio 31 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. N⁵⁷⁵-1297/2012 išaiškinta Įstatymo 113 straipsnio 2 dalis buvo papildyta nurodant, jog kai sprendžiama dėl prieglobsčio prašytojo perdavimo kitai Europos Sąjungos valstybei narei, atsakingai už prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimą, užsienietis gali būti sulaikytas <...>. Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, šis Įstatymo normos pakeitimas nesudaro pagrindo kitaip vertinti minėtoje LVAT nutartyje pateiktą Įstatymo 113 straipsnio 2 dalies aiškinimą. Todėl ir šiuo atveju sprendžiant dėl užsieniečio sulaikymo termino pratęsimo, laikytina, jog Įstatymo 113 straipsnio 2 dalis gali būti taikoma bet kurioje prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūros stadijoje, jei yra tam reikalingos prielaidos – užsienietis trukdo priimti ar vykdyti sprendimą, gali pasislėpti vengdamas išsiuntimo ir panašiai.

Šiame kontekste pabrėžta, jog Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2013 m. gegužės 30 d. sprendime byloje Nr. C-534/11 *Mehmet Arslan prieš Policie ČR* padarė išvadą, kad 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyva Nr. 2003/9/EB, nustatančia minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo, ir 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva Nr. 2005/85/EB, nustatančia būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse, nedraudžiama, jog trečiosios šalies pilietis, padavęs tarptautinės apsaugos prašymą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2005/85/EB, po to, kai jis buvo sulaikytas remiantis 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB „Dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse“ 15 straipsniu, būtų toliau sulaikytas pagal nacionalinės teisės nuostatą, kai kiekvienu atveju įvertinus visas reikšmingas aplinkybes, paaiškėja, kad šis prašymas pateiktas vien siekiant pavėlinti ar sutrukdyti įvykdyti sprendimą gražinti, ir kad objektyviai būtina sulaikymo priemonę palikti galioti, siekiant neleisti, kad atitinkamas asmuo visiškai išvengtų gražinimo priemonės taikymo.

Remiantis išdėstytais argumentais ir nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, pareiškėjo apeliacinis skundas atmetas.

2014 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-2960/2014
Procesinio sprendimo kategorija 3.5

Dėl užsieniečių teisinės padėties nuo administracinio sprendimo suteikti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje iki šio sprendimo įforminimo

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad pareiškėjas, turėdamas leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, kuris galiojo iki 2013 m. vasario 10 d., 2013 m. sausio 3 d. padavė Migracijos departamentui prašymą išduoti naują leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje. 2013 m. vasario 8 d. Migracijos departamentas išsiuntė pareiškėjui pranešimą Nr. (15/4-8) 10K-4691, kuriame informavo pareiškėją apie tai, kad Migracijos departamento Imigracijos reikalų skyrius 2013 m. vasario 8 d. priėmė sprendimą pakeisti jam (pareiškėjui) paminėtą leidimą ir išduoti jam naują leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, galiojantį vienerius metus. Pranešime taip pat nurodyta, kad pareiškėjas, prieš kreipdamasis dėl šio leidimo įforminimo, turi sumokėti 100 Lt valstybės rinkliavą bei pateikti Migracijos valdybai šiame pranešime nurodytus dokumentus. Be to, nurodyta, kad šis (2013 m. vasario 8 d.) sprendimas galioja iki 2013 m. gegužės 8 d. ir kad, nepateikus dokumentų iki nurodytos datos, sprendimas netenka galios ir leidimo laikinai gyventi išdavimo klausimas bus nagrinėjamas iš naujo. Pareiškėjas, ketindamas pateikti dokumentus dėl naujojo leidimo įforminimo, 2013 m. vasario 11 d. (t. y. kitą dieną po to, kai pasibaigė pirmiau išduoto leidimo galiojimo laikas, ir pirmą darbo dieną po paminėto – 2013 m. vasario 8 d. – sprendimo priėmimo) atvyko į Migracijos valdybą, kur tą pačią dieną jam buvo surašytas administracinio teisės pažeidimo protokolas dėl ATPK 206 straipsnio numatyto administracinio nusižengimo padarymo (dėl buvimo Lietuvos Respublikoje tvarkos pažeidimo, kuris pagal šį protokolą pasireiškė buvimu šalyje, nuo 2013 m. vasario 11 d. pasibaigus leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje galiojimo laikui), kuriame, vadovaujantis ATPK 260¹ straipsniu, pareiškėjui taip pat buvo surašytas administracinis nurodymas (pasiūlymas) sumokėti 125 Lt dydžio baudą geruolu. Pareiškėjui tą pačią dieną (2013 m. vasario 11 d.)

įvykdžius šį nurodymą, jo atžvilgiu pradėta administracinio teisės pažeidimo bylos teisena pasibaigė (ATPK 260¹ str. 3 d.).

Teisėjų kolegija nurodė, kad pagal Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 28 straipsnio 3 dalį (bylai aktuali 2006 m. lapkričio 28 d. įstatymo Nr. X-924 redakcija), teisėtai esančio Lietuvos Respublikos teritorijoje užsieniečio (šią užsieniečių kategoriją pareiškėjas atitiko paminėto 2013 m. sausio 3 d. prašymo padavimo Migracijos departamentui metu) prašymo išduoti leidimą gyventi pateikimas nesuteikia teisės užsieniečiui būti Lietuvos Respublikos teritorijoje, iki bus išnagrinėtas užsieniečio prašymas išduoti leidimą gyventi ir priimtas sprendimas. Šioje teisės normoje su užsieniečio prašymo pateikimu siejamos teisės būti Lietuvos Respublikos teritorijoje nebuvimas laiko aspektu yra ribojamas tokio prašymo išnagrinėjimo ir tam tikro sprendimo pagal šį prašymą priėmimo. Nagrinėjamoje situacijoje paminėtas pareiškėjo 2013 m. sausio 3 d. prašymas buvo išnagrinėtas ir pareiškėjui palankus sprendimas buvo priimtas 2013 m. vasario 8 d., t. y. tuo metu, kai pareiškėjas dar turėjo galiojantį leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikos teritorijoje (kaip jau buvo pasakyta, šio leidimo galiojimas pasibaigė 2013 m. vasario 10 d.). Ši teisės norma, ją vertinant Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 39 straipsnio 2 punkto (kuriame nurodyta, kad užsieniečio gyvenimas Lietuvos Respublikoje laikomas neteisėtu, jeigu jis gyvena Lietuvos Respublikoje turėdamas negaliojanti leidimą gyventi) kontekste, laikytina specialiąja (palyginus su Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 39 str.) norma, nes yra skirta reglamentuoti konkretų užsieniečio veiksmą – prašymo gyventi Lietuvos Respublikos teritorijoje padavimą. Todėl jau vien Užsieniečių teisinės padėties įstatymo taikymo požiūriu pareiškėjui 2013 m. vasario 11 d. surašytas administracinio teisės pažeidimo protokolas negali būti pripažintas teisėtu veiksmu. Be to, teisėjų kolegija pažymėjo, kad pareiškėjas, atvykdamas į Migracijos valdybą ir siekdamas įforminti paminėtu 2013 m. vasario 8 d. sprendimu jam jau suteiktą leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikos teritorijoje, elgėsi (pastebėtina, kad nedelsdamas) taip, kaip jam buvo nurodyta elgtis paminėtame 2013 m. vasario 8 d. pranešime Nr. (15/4-8) 10K-4691. Todėl administracinio teisės pažeidimo protokolo surašymas tokioje situacijoje negali būti suderinamas su Migracijos valdybai (jos pareigūnams), kaip viešojo administravimo subjektui, privalomais laikytis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo bei proporcingumo principais.

2014 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-1512/2014
Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.1; 15.2.3.2; 22

6. Socialinė apsauga

6.2. Valstybinio socialinio draudimo įstaigų teisės ir jų realizavimo tvarka

6.2.5. Kitų valstybinio socialinio draudimo įstaigų teisių realizavimas

Dėl duomenų tikslinimo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre

Apžvelgiamoje administracinėje byloje buvo ginčijamas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – VSDFV) teritorinio skyriaus sprendimas tikslinti apdraustosios (pareiškėjos) draudžiamąsias pajamas iš 18 000 Lt į 4 500 Lt ir valstybinio socialinio draudimo įmokas iš 6 116,40 Lt į 1 529,10 Lt už 2007 m. ketvirtą ketvirtį ir 2008 m. pirmą ketvirtį bei tikslinti draudžiamąsias pajamas iš 272,73 Lt į 68,18 Lt ir valstybinio socialinio draudimo įmokas iš 92,67 Lt į 23,17 Lt už 2008 metų 2 ketvirtį. Sprendimas priimtas tenkinant bankrutavusios UAB „Grožio erdvės“ bankroto administratoriaus prašymą patikslinti minėtus duomenis, remiantis įsiteisėjusiu Vilniaus apygardos teismo 2011 m. birželio 14 d. sprendimu civilinėje byloje, kuriuo pripažintas negaliojančiu nuo jo padarymo UAB „Grožio erdvės“ ir pareiškėjos sudarytos darbo sutarties pakeitimas, kuriuo pareiškėjos darbo užmokestis padidintas iki 6 000 Lt per mėnesį, taip pat iš minėtos bendrovės vadovės priteista bankrutavusiai UAB „Grožio erdvės“ padaryta žala.

Teisėjų kolegija nurodė, jog šioje civilinėje byloje buvo sprendžiami pareiškėjos su darbo santykiais susijusių išmokų (darbo užmokesčio) padidinimo ir žalos (darbo užmokesčio permokos) darbdaviui UAB „Grožio erdvės“ priteisimo klausimai. Šiame teismo procese trečiuoju asmeniu dalyvavo VSDFV Vilniaus skyrius, kuris patvirtino, kad darbo užmokestis, nustatytas minėtu darbo sutarties pakeitimu, pareiškėjai buvo realiai išmokėtas. Be to, nėra ginčo dėl to, kad nuo visų pareiškėjos pajamų, susijusių su darbo santykiais, įstatymų nustatyta tvarka buvo priskaičiuotos ir įmokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos. Todėl teisėjų kolegija, įvertinusi bylos aplinkybes, nurodė, jog minėtas sprendimas civilinėje byloje ne paneigia, o įrodo, kad pareiškėjos pajamos, 2007–2008 m. gautos UAB „Grožio erdvės“, Lietuvos Respublikos

valstybinio socialinio draudimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies prasme yra draudžiamosios.

Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 435 patvirtintais Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro nuostatais, gali būti taisomi tik netikslūs, neteisingi ar neišsamūs Registro duomenys. Kadangi bankrutavusios UAB „Grožio erdvės“ bankroto administratorius tokių sąlygų buvimo neįrodė, taip pat atsakovas, realizuodamas jam pavestas Registro tvarkymo įstaigos funkcijas, kitomis aplinkybėmis nesirėmė, pirmosios instancijos teismo sprendimas buvo panaikintas ir priimtas naujas sprendimas tenkinti pareiškėjos reikalavimus: VSDFV Vilniaus skyriaus sprendimas dėl duomenų tikslinimo ir VSDFV sprendimas, kuriuo skundas dėl minėto sprendimo buvo išnagrinėtas išankstine ne teismo tvarka, buvo panaikinti.

2014 m. lapkričio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1914/2014
Procesinio sprendimo kategorija 6.2.5

9. Mokestiniai ginčai

9.3. Pridėtinės vertės mokestis

9.3.5. Pridėtinės vertės mokesčio atskaita

Dėl ekonominę veiklą vykdančio apmokestinamojo asmens teisės į pasigaminant nekilnojamąjį turtą sumokėto pirkimo pridėtinės vertės mokesčio (PVM) atskaitą, kai dėl vykstančių teismų procesų nėra aišku, ar bus įregistruotos šio asmens nuosavybės teisės į šį turtą

Apžvelgiamoje byloje iš esmės buvo nustatyta, kad užbaigusi statybos darbus, pareiškėja pateikė vietos mokesčių administratoriui prašymą gražinti PVM skirtumą, susidariusį atliekant palėpės rekonstrukcijos darbus. Šį prašymą buvo atsisakyta tenkinti, motyvuojant tuo, jog pareiškėja nevykdė PVM apmokestinamos ekonominės veiklos ir tai buvo grindžiama aplinkybe, jog pareiškėja neįgijo nuosavybės teisės į rekonstruojant minėtą palėpę pastatytus butus ir dėl to jų negali perduoti (ginčytų mokesčių administratoriaus sprendimų priėmimo metu bendrosios kompetencijos teisme buvo nagrinėjamas ginčas dėl nuosavybės teisių į šiuos butus). Šiuo aspektu nustatyta, kad pareiškėja, turėdama 1999 m. gegužės 25 d. ginčo daugiabučių namų savininkų bendrijos įgaliotinių susirinkimo nutarimą leisti jai projektuoti ir įrengti gyvenamas arba biuro patalpas virš viso namo esančioje palėpėje, mainais išipareigojo savo lėšomis pagal nustatyta tvarka suderintą projektą pakeisti stogo konstrukcijas ir dangą, visus šilto ir šalto vandentiekio vamzdynus nuo rūšio iki prietaisų atjungimo ventilių arba sklendžių, suremontuoti abi laiptines bei atlikti kitus darbus. 2004 m. sausio 20 d. pareiškėjai buvo išduotas statybos leidimas, o 2005 m. birželio 14 d. rekonstruota palėpė pripažinta tinkama naudoti (įrengta 14 butų). Pažymėtina, kad bendrosios kompetencijos teismai bendrijos įgaliotinių leidimą pripažino teisėtu ir galiojančiu, taip pat konstatavo, jog pareiškėja turėjo teisę atlikti palėpės rekonstrukcijos darbus, tačiau šiuo metu dar nėra išspręstas klausimas dėl pareiškėjos nuosavybės teisės dalies į naujai palėpėje pastatytus (įrengtus) butus.

Vertindama šiuos santykius, teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad pagal Europos Sąjungos ir ją įgyvendinančią nacionalinę teisę, teisė į pirkimo PVM atskaitą atsiranda, atsiradus prievolei apskaičiuoti atskaitytiną PVM. Teisė į atskaitą yra sudedamoji PVM sistemos dalis ir iš principo ji negali būti ribojama (pvz., žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ir Teisingumo Teismas) 2005 m. gegužės 26 d. sprendimo byloje *Kretztechnik, C-465/03*, 33 p.). Ši teisė įgyvendinama nedelsiant visų mokesčių, taikomų pirkimo ūkinėms operacijoms, atžvilgiu (pvz., Teisingumo Teismo 1995 m. liepos 6 d. sprendimo byloje *BP Supergaz, C-62/93*, 18 p., 2000 m. kovo 21 d. sprendimo sujungtose bylose *Gabalfrisa ir kt., C-110/98–C-147/98*, 43 p.).

Šiais aspektais LVAT teisėjų kolegija akcentavo, jog teisė į atskaitą pareiškėjai atsirado gavus jai išrašytas PVM sąskaitas faktūras (kai buvo atliktas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas), t. y. kai atsirado prievolė mokėti atskaitytiną mokestį. Teisė į atskaitą siejama su ketinimu vykdyti ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į tos veiklos tikslą ar rezultatą. Pažymėtina, kad apmokestinamojo asmens ekonominė veikla, kaip ji suprantama apmokestinimo PVM tikslais, gali apimti kelis iš eilės atliekamus veiksmus, įskaitant parengiamuosius veiksmus, kaip antai veiklos priemonių įsigijimą, nekilnojamojo turto pirkimą, todėl jie turi būti laikomi ekonomine veikla (žr. Teisingumo Teismo 1996 m. vasario 29 d. sprendimo byloje *INZO, C-110/94*, 15 p.). Parengiamieji darbai turi būti pripažįstami ekonomine veikla. Bet kuris asmuo, vykdamas tokius parengiamuosius darbus, laikomas apmokestinamuoju asmeniu ir turi teisę į atskaitą (Teisingumo Teismo 2005 m. kovo 3 d. sprendimo byloje *Fini H, C-32/03*, 22 p.). Be to, asmuo, investuojantis į

ekonominę veiklą, kai tai patvirtina objektyvūs įrodymai, turi būti laikomas apmokestinamuoju asmeniu (Teisingumo Teismo 2012 m. lapkričio 29 d. sprendimas byloje *Gran Via Moinești*, C-257/11, 27 p.). Pagal verslo apmokestinimo PVM neutralumo principą, pirmosios išlaidos investicijoms, patirtoms ekonominės veiklos tikslais, turi būti laikomos ekonomine veikla, ir šis principas būtų pažeidžiamas, jei būtų laikoma, kad ši veikla pradedama tik tada, kai nekilnojamas turtas faktiškai naudojamas, t. y. kai atsiranda apmokestinamųjų pajamų (pvz., Teisingumo Teismo 2012 m. kovo 1 d. prejudicinis sprendimas byloje *Polski Trawertyn*, C-280/10). Akcentuotina, kad asmens pripažinimas apmokestinamuoju siejamas su ketinimo pradėti vykdyti ekonominę veiklą klausimu, o ne su šia veikla siekiamu galutiniu tikslu (Teisingumo Teismo 2006 m. sausio 12 d. sprendimas sujungtose bylose *Optigen ir kt.*, C-354/03, C-355/03 ir C-484/03, 48 p.). Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Teisingumo Teismo praktikoje pripažįstama, kad teisė į atskaitą išlieka ir tuo atveju, kai apmokestinamasis asmuo, atsižvelgdamas, pavyzdžiui, į pelno atskaitą, nusprendžia nebetęsti veiklos ir likviduoti verslą (žr., pvz., Teisingumo Teismo 2005 m. kovo 5 d. sprendimo byloje *Fini H*, C-32/03, 21 ir 22 p.). Išskyrus sukčiavimo ir piktnaudžiavimo atvejus, vieną kartą įmonei pripažinta apmokestinamojo asmens savybė negali būti panaikinta, net jei nusprendžiama toliau neplėtoti įmonės veiklos, o ją likviduoti, dėl ko planuota ekonominė veikla nelemia apmokestinamųjų sandorių vykdymo (Teisingumo Teismo 1996 m. vasario 29 d. sprendimo byloje *INZO*, C-110/94, 25 p.). LVAT teisėjų kolegija taip pat nurodė būtinybę pastebėti, kad teisės į PVM atskaitą pripažinimas nepaneigia apmokestinamojo asmens pareigos tikslinti šią atskaitą Europos Sąjungos teisės aktų ir ją įgyvendinančių nacionalinių normų numatytais atvejais ir tvarka (pvz., žr. Teisingumo Teismo 1998 m. sausio 15 d. sprendimo byloje *Ghent Coal Terminal*, C-37/95, 23 p.).

Išanalizavusi apžvelgiamoje byloje surinktus įrodymus, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad byloje pateikti objektyvūs duomenys patvirtino, jog pareiškėja ketino vykdyti ekonominę veiklą ir tuo tikslu atliko paruošiamuosius veiksmus (gavo leidimą statyboms, įrengė palėpėje 14 butų, kurie buvo pripažinti tinkamais naudoti), todėl įgijo teisę atskaityti PVM už pasiruošimo vykdyti ekonominę veiklą stadijoje patirtas išlaidas. Aplinkybė, kad pareiškėja nėra įgijusi nuosavybės teisės į pastatytus butus ir gali neturėti galimybės juos parduoti, nagrinėjamoju atveju teisės į atskaitą nepaneigė. Nepriklausomai nuo to, ar pareiškėja įgis nuosavybės teisę į visus pastatytus butus ar tik į jų dalį, teisės į PVM atskaitą ji nepraras. Ši aplinkybė gali būti svarbi sprendžiant dėl pareiškėjos, kaip apmokestinamojo asmens, pareigos tikslinti šią atskaitą.

Įvertinus tai, kas pasakyta, LVAT teisėjų kolegija padarė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas teisingai konstatavo, jog centrinis mokesčių administratorius nepagrįstai grąžino bylą iš naujo nagrinėti teritoriniam mokesčių administratoriui, kadangi iš esmės vienintelė priežastis, dėl ko byla buvo grąžinta, buvo ginčo bendrosios kompetencijos teismuose galutinis išsprendimas ir tikslų pareiškėjos nuosavybės teisės dalių nustatymas. Kita vertus, apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad centrinis mokesčių administratorius nebuvo išnagrinėjęs mokesčio ginčo iš esmės – nebuvo priėmęs sprendimo dėl patikrinimo akto teisėtumo, todėl, pirmosios instancijos teismui panaikinus skundžiamą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimą, atsakovas pagrįstai įpareigotas ginčą išnagrinėti iš esmės ir priimti vieną iš sprendimų, numatytų Mokesčių administravimo įstatymo 154 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose.

2014 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-949/2014
Procesinio sprendimo kategorija 9.3.5

9. Mokestiniai ginčai

9.4. Akcizai

9.4.1. Akcizų objektas

9.4.1.3. Energetiniai produktai

Dėl specialios paskirties degalų dažymo privalomumo, norint pasinaudoti akcizų lengvata, numatyta Akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 2 punkte

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad pareiškėjas įsigijo dyzelinio kuro ir 2012 m. lapkričio 30 d. elektroninėje importo deklaracijoje šį kurą deklaravo, kaip degalus, skirtus tiekti laivų navigacijai (laivų degalams taikoma akcizų lengvata pagal Akcizų įstatymo 43 str. 1 d. 2 p.). Muitinio įforminimo metu buvo paimtas ginčo prekės mėginys, kurį ištyrus nustatyta, kad tyrimui pateiktas mėginys yra naftos produktas, atitinkantis „gazolių“ apibūdinimą, tačiau šio dyzelino žymėjimas neatitiko norminių aktų reikalavimų. Atitinkamai Klaipėdos teritorinė muitinė perskaičiavo minėtoje deklaracijoje apskaičiuotus akcizą ir importo PVM, apskaičiavo šių mokesčių delspinigius bei skyrė baudas.

Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo (toliau – ir Akcizų įstatymas) specialius energetinių produktų atleidimo nuo akcizų atvejus reglamentuojančiame 43 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatyta, kad be šio įstatymo 19 straipsnyje nustatytų atleidimo atvejų, nuo akcizų atleidžiami laivų degalai, kurie tiekiami laivų navigacijos Europos Sąjungos vandenyse tikslams (įskaitant žvejybą), išskyrus laivų degalus, tiekiamus į asmeniniams poreikiams naudojamus laivus. To paties įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta, kad Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka žymimi kiti energetiniai produktai, kuriems taikomos akcizų lengvatos, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais, tarp jų ir nagrinėtoje byloje aptariami laivų degalai. Minėtas Akcizų įstatymo nuostatas detalizuojančio Vyriausybės 2002 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 792 „Dėl Atsargų laivams ir orlaiviams tiekimo tvarkos patvirtinimo“ 3.1 punkte įtvirtinta, kad nuo akcizų atleidžiami tokie, kaip ginčo, laivų degalai (variklių kuras) privalo būti pažymėti laikantis Kuro, kuriam taikomos akcizų lengvatos, žymėjimo taisyklių, patvirtintų ūkio ministro 2002 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. 193.

Kaip matyti iš nurodytų teisės normų loginės ir lingvistinės konstrukcijos, siekiant pasinaudoti jose nustatyta lengvata, atitinkami produktai turi būti ne tik skirti konkrečiam tikslui (šiuo atveju – laivų degalai, tiekiami laivų navigacijos Europos Sąjungos vandenyse tikslams), bet privalo būti ir pažymėti minėta tvarka, t. y. produkto pažymėjimas yra viena iš būtinų sąlygų taikyti lengvatinį akcizo tarifą. Nagrinėtu atveju pareiškėjas siekė pasinaudoti Akcizų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatyta akcizų lengvata, todėl toks kuras privalėjo būti pažymėtas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Jokių išimčių šiam reikalavimui įstatymų leidėjas nėra numatęs.

Šiomis aplinkybėmis LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismas ir Mokestinių ginčų komisija, minėtas teisės normas aiškindami priešingai, nepagrįstai praplėtė išimties iš bendros taisyklės taikymo ribas ir taip palengvino akcizo lengvatos taikymo galimybes. Toks aiškinimas prieštarauja tiek Akcizų įstatymo nuostatomis, tiek bendrajam teisės principui – išimtis turi būti aiškinamos siaurai.

2014 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-879/2014
Procesinio sprendimo kategorija 9.4.1.3; 9.4.4; 10.10

14. Teritorijų planavimas

14.4. Pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimas

Dėl pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties nustatymo iki 2010 m. spalio 1 d. pradėtuose rengti teritorijų planavimo dokumentuose

Aplinkos ministro 2005 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. D1-151 buvo patvirtinta Žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdų ir pobūdžių specifikacija (toliau – ir Specifikacija). Iki 2010 m. spalio 1 d. galiojusioje Specifikacijos redakcijoje buvo numatyti tokie kitos paskirties gyvenamosios teritorijos žemės naudojimo pobūdžiai: G1 – mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos (žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti vieno ar trijų aukštų gyvenamieji namai ir jų priklausiniai), G2 – daugiaaukščių ir aukštybinių gyvenamųjų namų statybos (žemės sklypai, kuriuose esami arba numatomi statyti gyvenamieji namai virš 3 aukštų).

Aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. D1-769 Specifikacija buvo pakeista (pakeitimas įsigaliojo nuo 2010 m. spalio 1 d.), nurodant tokius kitos paskirties gyvenamosios teritorijos žemės naudojimo pobūdžius: G1 – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos (žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti vieno ar dviejų butų gyvenamieji pastatai ir jų priklausiniai), G2 – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos (žemės sklypai, kuriuose yra esami arba numatomi statyti trijų ir daugiau butų (daugiabučiai) gyvenamieji pastatai ir bendrabučiai).

Aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1061 7 punktu į Specifikaciją įtraukta 10 punkto 2 lentelės 3 pastaba, kuri paaiškino, kaip turi būti taikomi nuo 2010 m. spalio 1 d. įsigalioję pakeitimai teritorijų planavimo dokumentams, pradėtiems rengti iki tos datos. Ši norma numato, kad iki 2010 m. spalio 1 d. pradėtiems rengti teritorijų planavimo dokumentams, kuriems išduotos planavimo sąlygos, sudarytos planavimo darbų sutartys, pradėtos viešo svarstymo su visuomene procedūros ir kurių sprendiniuose numatytas mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos pobūdis, papildomai sprendiniuose turi būti nustatomas gyvenamųjų pastatų tipas: vienbučiai ir dvibučiai pastatai arba daugiabučiai pastatai ir bendrabučiai.

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, kad ginčo planavimo procesas pradėtas iki 2010 m. spalio 1 d. Parengto detaliojo plano sprendiniuose numatytas žemės naudojimo pobūdis – mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba. Ginčytame 2011 m. vasario 25 d. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus

įsakyme nustatyta žemės naudojimo kita paskirtis, būdas – gyvenamosios teritorijos, pobūdis – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos. Savo nesutikimą su šiuo įsakymu pareiškėjas, be kita ko, grindė teiginiu, kad Specifikacijoje buvęs žemės naudojimo pobūdis „Mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba“ po 2010 m. spalio 1 d. tapo pobūdžiu „Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statyba“.

Vertindama šiuos argumentus, LVAT teisėjų kolegija pirmiausia atkreipė dėmesį į tai, kad rengiamame detalijame plane pagal tuo metu galiojusius teisės aktų reikalavimus buvo nustatytas žemės sklypo naudojimo pobūdis – mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba. Pagal iki 2010 m. spalio 1 d. galiojusius teisės aktus, buvo nustatyta tik tai, jog pagal šį pobūdį žemės sklype statomi gyvenamieji namai gali būti iki trijų aukštų, tačiau nebuvo įtvirtinta, ar tokie gyvenamieji namai turi būti vienbučiai, dvibučiai ar daugiabučiai. Toks skirstymas Specifikacijoje atsirado tik po 2010 m. spalio 1 d., tačiau jis buvo paremtas visai kitais kriterijais. Iki 2010 m. spalio 1 d. galiojusioje Specifikacijoje žemės sklypo naudojimo pobūdžiai buvo skirstomi pagal gyvenamojo namo aukštį, o po šios datos įsigaliojusioje Specifikacijos redakcijoje įtvirtintas skirstymas yra paremtas ne namo aukščiu, tačiau butų skaičiumi. Šie du kriterijai negali būti sulyginti, nes yra skirtingi. Akivaizdu, kad galima situacija, kai statomas mažaaukštis daugiabutis gyvenamasis namas. Be to, aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. D1–1061 7 punkte nustatyta, kad iki 2010 m. spalio 1 d. pradėtiems rengti teritorijų planavimo dokumentams papildomai nustatomas gyvenamųjų pastatų tipas: vienbučiai ir dvibučiai pastatai arba daugiabučiai pastatai ir bendrabučiai. Šioje normoje esantis žodis „arba“ patvirtina, kad gali būti nustatomas bet kuris iš nurodytų pastatų tipų.

Kaip minėta, ginčytame 2011 m. vasario 25 d. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakyme nustatyta kita žemės naudojimo paskirtis, būdas – gyvenamosios teritorijos, pobūdis – daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos. Tačiau iš aptartų teisės normų analizės matyti, kad įrašas įsakyme, kuriuo buvo patvirtintas detalusis planas, buvo padarytas ne todėl, kad detaliojo plano rengėjas norėjo pakeisti žemės sklypo naudojimo pobūdį, o atsižvelgiant į teisės aktų pakeitimus. Ginčytas įsakymas priimtas *inter alia* remiantis aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymo Nr. D1–1061 7 punktu, kuris nustatė pareigą iki 2010 m. spalio 1 d. pradėtiems rengti teritorijų planavimo dokumentams papildomai nustatyti gyvenamųjų pastatų tipą: vienbučiai ir dvibučiai pastatai arba daugiabučiai pastatai ir bendrabučiai. LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad 2011 m. vasario 25 d. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakyme nurodytas gyvenamųjų pastatų tipas (daugiabučiai pastatai ir bendrabučiai) nepanaikina detalijame plane numatyto žemės sklypo naudojimo pobūdžio (mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba). Tai buvo papildymas, reikalaujamas pagal teisės aktų pakeitimus, tačiau detaliojo plano sprendiniai bet koku atveju atitiko reikalavimus, nustatytus pagal iki 2010 m. spalio 1 d. galiojusios Specifikacijos nustatytam žemės naudojimo pobūdžiui „Mažaaukščių gyvenamųjų namų statyba“. Taigi šiuo atveju buvo nustatytas ne tik maksimalus gyvenamųjų pastatų aukštis, bet ir gyvenamųjų pastatų tipas. Atsižvelgiant į tai, LVAT teisėjų kolegija sprendė, kad pareiškėja neturėjo ir negalėjo turėti teisėtų lūkesčių dėl tam tikro butų skaičiaus pastatuose kaimyniniame sklype, nes butų skaičius pagal Specifikaciją iki 2010 m. spalio 1 d. nebuvo reglamentuotas.

2014 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-1387/2014
Procesinio sprendimo kategorija 13.2.3; 14.3.3; 14.4

14.6. Valstybinė teritorijų planavimo priežiūra

Dėl ginčų dėl teritorijų planavimo organizatoriaus pateiktų atsakymų į suinteresuotų asmenų pastabas ir siūlymus dėl parengto teritorijų planavimo dokumento projekto nagrinėjimo tvarkos

Apžvelgiamoje byloje buvo nustatyta, kad pareiškėjas 2013 m. kovo 19 d. pateikė skundą valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą vykdančiai institucijai dėl detaliojo planavimo organizatoriaus pateiktų atsakymų į jo pateiktus pasiūlymus bei pastabas detaliojo plano rengimo procese (pareiškėjas buvo nepatenkintas gautais planavimo organizatoriaus atsakymais). Šiems santykiams buvo taikoma Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 32 straipsnio 2 dalis (redakcija nuo 2012 m. rugsėjo 26 d. iki 2014 m. sausio 1 d.), nustačiusi, kad planavimo organizatorius, išnagrinėjęs visuomenės pateiktus pasiūlymus, parengia priimtų ir motyvuotai atmestų pasiūlymų apibendrinimo medžiagą su paaiškinimais, kaip atsižvelgta į visuomenės nuomonę, visuomenės pasiūlymų kopijas arba šių pasiūlymų kopijas kompiuterinėje laikmenoje ir kartu su parengtais teritorijų planavimo dokumentais teikia teritorijų planavimo dokumentą derinančioms institucijoms. Pasiūlymus pateikusiems asmenims planavimo organizatorius motyvuotai atsako raštu. Atsakymas gali būti apskūstas valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai

institucijai per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos. Valstybinę priežiūrą atliekanti institucija per 20 darbo dienų nuo skundo gavimo dienos pateikia motyvuotą atsakymą, kuris įstatymų nustatyta tvarka gali būti apskustas teismui.

Kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, cituota taisyklė, vykstant detaliojo planavimo procesui, suteikė teisę visuomenei teikti pasiūlymus detaliojo planavimo organizatoriui, kuris turėjo pasiūlymus pateikusiems asmenims, juos apsvarstęs, motyvuotai atsakyti. Detaliojo planavimo organizatoriaus atsakymas galėjo būti skundžiamas valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai institucijai, kas ir buvo padaryta aptariamam atveju, o valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančios institucijos priimtas sprendimas – įstatymų nustatyta tvarka teismui. Esamas reguliavimas pakankamai aiškus – valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai institucijai surašius atsakymą, kuris, visuomenės nuomone, nėra motyvuotas arba nepakankamai motyvuotas, suteikiama galimybė pasiūlymus pateikusiems asmenims pasinaudoti teismine gynyba.

Teritorinės valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą vykdančios institucijos 2013 m. gegužės 20 d. atsakymo į minėtą 2013 m. kovo 19 d. skundą pareiškėjas neskundė. Tačiau Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos 2013 m. liepos 12 d. sprendimu minėtą teritorinio padalinio 2013 m. gegužės 20 d. sprendimą iš dalies panaikino. Šiame 2013 m. liepos 12 d. sprendime, kurio pagrindas ir teisėtumas buvo nagrinėjamas apžvelgiamoje administracinėje byloje, nebuvo nurodytas konkretus skundas dėl 2013 m. gegužės 20 d. sprendimo, t. y., kaip vertino LVAT teisėjų kolegija, ikiteisminė procedūra pratęsta neturint tam faktinio pagrindo. Bylos medžiagoje buvęs suinteresuotų asmenų prašymas, adresuotas Aplinkos ministerijai, buvo ne skundas dėl 2013 m. gegužės 20 d. atsakymo, kadangi šiame prašyme tik kreipiamasi dėl konsultacijos (buvo akivaizdu iš prašymo turinio bei pateiktų klausimų) detaliojo planavimo procese, bet ne skundžiamas 2013 m. gegužės 20 d. atsakymas. Įstatymų leidėjas apie teisinę galimybę savo iniciatyva centriniam valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiam teisiniui vienetui peržiūrėti vietos valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančio teisinio vieneto sprendimą nebuvo pasisakęs, todėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2013 m. liepos 12 d. sprendimas negalėjo būti laikomas teisėtu bei pagrįstu.

Antra vertus, LVAT teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje apskritai buvo pasisakyta tik dėl vienpakopės atsakymo į visuomenės pasiūlymus peržiūrėjimo tvarkos valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančioje institucijoje, nepriklausomai nuo to, ar toks peržiūrėjimas buvo atliktas atitinkamo skyriaus. Po tokios vienos peržiūros pasiūlymus teikusiems asmenims įstatymų leidėjas iš karto suteikė teisę pasinaudoti teismine gynyba, kuria šioje administracinėje byloje nebuvo pasinaudota. Vadinasi, procesas dėl teiktų pasiūlymų bei atsakymų į juos išsamumo pasibaigė nebeturint teisinės galimybės į jį įsiterpti. Todėl apžvelgiamoje byloje LVAT teisėjų kolegijai neliko jokių teisinių abejonių, kad Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2013 m. liepos 12 d. sprendimas negalėjo būti surašytas, todėl jis buvo panaikintas.

2014 m. lapkričio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1880/2014
Procesinio sprendimo kategorija 14.7

15. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

15.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

Dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, teisės būti Lietuvoje

Byloje nustatyta, kad pareiškėjui, Australijos piliečiui, 2002 m. rugsėjo 13 d. Vienoje buvo išduotas leidimas nuolat gyventi Austrijoje. Leidimo išdavimo pagrindas – šeimos susijungimas su Austrijos piliečiu. Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, remdamasis Lietuvos kriminalinės policijos biuro Tarptautinių ryšių valdybos 2014 m. sausio 15 d. pranešimu, konstatavo, kad pareiškėjo leidimo nuolat gyventi Austrijoje galiojimas yra pasibaigęs, kadangi jis išvyko iš Europos ekonominės zonos ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui, ir priėmė sprendimą pareiškėją grąžinti į Australiją. Šį sprendimą pareiškėjas ginčijo teismine tvarka, be kita ko, prašė atlyginti patirtą neturtinę žalą.

Teisėjų kolegija, įvertinusi Lietuvos kriminalinės policijos biuro Tarptautinių ryšių valdybos 2014 m. sausio 15 d. pranešimą, nusprendė, kad minėtame pranešime nurodytos informacijos pagrindu negalima daryti vienareikšmės išvados, kad leidimas pareiškėjui nuolat gyventi Austrijoje yra negaliojantis. Remiantis apeliacinės instancijos teisme iš naujo atliktu dokumentu, kuriuo grindžiamas Tarptautinių ryšių

valdybos pranešimas, vertimu, nustatyta, kad Interpolo Austrijos nacionalinio biuro 2014 m. sausio 15 d. pranešime tik pateikiama bendro pobūdžio informacija, kad toks leidimas pareiškėjui buvo išduotas, nurodoma jo išdavimo data ir, be kita ko, pažymima, jog toks nuolatinis leidimas netenka galios, kai jo turėtojas išvyksta iš Europos ekonominės erdvės ilgesniam nei 12 mėnesių laikotarpiui. Pranešime nėra nurodyta, kad nuolatinis leidimas gyventi pareiškėjui yra netekęs galios, nėra informacijos apie valstybės narės kompetentingos institucijos priimtą sprendimą dėl leidimo panaikinimo.

Tarybos 2003 m. lapkričio 25 d. direktyvos 2003/109/EB Dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (toliau – ir Direktyva 2003/109/EB) 9 straipsnio, reglamentuojančio ilgalaikio gyventojų statuso praradimą arba panaikinimą, 1 dalies c punktas numato, kad ilgalaikis gyventojas neturi teisės išlaikyti ilgalaikio gyventojų statuso tuo atveju, kai jis nebūna Bendrijos teritorijoje ilgiau nei dvylika mėnesių. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad šiuo atveju atsakovas, spręsdamas dėl asmens gražinimo į užsienio valstybę, turėjo pareigą tinkamai pagrįsti sprendimą ir nurodyti, kuo remdamasis jis daro išvadą, kad pareiškėjas nebuvo Bendrijos teritorijoje ilgiau nei dvylika mėnesių, kokie duomenys patvirtina, kad pareiškėjo leidimas nuolat gyventi Austrijoje neteko galios ar buvo panaikintas kompetentingos institucijos. Vien remiantis Interpolo Austrijos nacionalinio biuro elektroniniame laiške nurodyta informacija, negalima daryti vienareikšmės išvados, kad leidimas pareiškėjui nuolat gyventi Austrijoje yra netekęs galios. Atsakovo sprendime dėl pareiškėjo gražinimo į Australiją nurodoma, kad pareiškėjas į Šengeno erdvę atvyko 2005 m. balandžio 11 d., tačiau byloje yra daugiau duomenų apie pareiškėjo atvykimą ir/ar gyvenimą Šengeno erdvėje, taigi apskritai nėra aišku, kokiais pagrindais pareiškėjas yra gražinamas būtent į užsienio šalį.

Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėtu atveju atsakovas nenustatė ir tinkamai neįvertino visų sprendimo priėmimui reikšmingų aplinkybių, susijusių su pareiškėjo teise gyventi Europos ekonominėje zonoje. Ginčytame sprendime nurodyta, kad jis priimtas, atsižvelgiant į Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 128 straipsnyje numatytas aplinkybes, tačiau nėra nurodyti jokie tai pagrindžiantys argumentai ir motyvai. Byloje esantys duomenys patvirtino, kad policijos pareigūnams kilo abejonių dėl pareiškėjo psichinės būklės, jo veiksmų adekvatumo, tačiau sprendime nėra jokių argumentų, patvirtinančių, jog buvo įvertintos humanitarinės priežastys (2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115 dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų piliečių gražinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse 6 str. 4 d.). Tokie atsakovo veiksmai nesuderinami su gero administravimo principu. Atitinkamai, teisėjų kolegijos vertinimu, ginčo sprendimas negali būti laikomas tinkamai motyvuotu Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies prasme ir yra naikintinas.

Nors šioje byloje buvo pripažinti atsakovo neteisėti veiksmai, teisėjų kolegijos vertinimu, byloje nebuvo pakankamai įrodymų, kad būtent šie neteisėti veiksmai lėmė pareiškėjo sveikatos pablogėjimą. Nenustačius priežastinio ryšio tarp atsakovo neteisėtų veiksmų ir pareiškėjo neturtinės žalos, pareiškėjo reikalavimas atlyginti neturtinę žalą atmestas.

2014 m. lapkričio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-2624/2014
Procesinio sprendimo kategorija 3.5; 15.2.3.2

15.2.3. Žala

Dėl turtinės žalos, siejamos su nepagrįstu reikalavimu ženklinti tauriųjų metalų gaminius valstybinėje prabavimo institucijoje, atlyginimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Lietuvos prabavimo rūmų priimtų sprendimų, įpareigojančių pareiškėją aukso gaminius, kuriais jis prekiaavo, paženklinti valstybinėje įgaliotoje ir nepriklausomoje prabavimo institucijoje prabavimo ženklais, kurie atitiktų Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų reikalavimus, bei su šiais sprendimais siejamų nuostolių atlyginimo. Pareiškėjo tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai buvo paženklinti Lenkijos Respublikos prabavimo ženklu, kuriame nurodytas arabiškas skaitmuo „3“, tačiau neturėjo papildomo ir savarankiško ženklo – trijų arabiškų skaitmenų „585“.

Nagrinėdama kilusį ginčą, išplėstinė teisėjų kolegija rėmėsi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2014 m. sausio 16 d. sprendimu byloje *Juvelta prieš VĮ Lietuvos prabavimo rūmus Nr. C-481/12* bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. spalio 6 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-22/2014.

Iš bylos duomenų nustatyta, kad ginčo aukso gaminiai galiausiai buvo paženklinti papildomu ir savarankišku ženklu – trimis arabiškais skaitmenimis „585“, kas atitinka aukso gaminių prabą, išreikštą tauriojo metalo dalių skaičiumi lydinio masės tūkstantyje dalių. Taigi Lietuvos vartotojams buvo pateikta suprantama ir teisinga informacija apie aukso gaminių prabą. Kadangi, kaip konstatavo Lietuvos vyriausiojo

administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija minėtame 2014 m. spalio 6 d. sprendime, remiantis Europos Sąjungos ir nacionalinės teisės aiškinimu, reikalavimas, jog Lietuvos vartotojams suprantamas ženklavimas apie tauriojo metalo prabą būtų pateikiamas pagal atsakovo nurodomus Tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo reikalavimus, esant nustatytoms aplinkybėms, suponuotų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 36 straipsnio pažeidimą, Tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo 3 straipsnio 21 punkte įtvirtintas reikalavimas, jog valstybiniame kontroliniame prabavimo ženkle būtų nurodyta arabišku skaičiumi išreikšta praba, rodanti tauriojo metalo dalių skaičių lydinio masės tūkstantyje dalių, nagrinėjamoje byloje negali būti taikomas. Atsakovas nepagrįstai reikalavo pareiškėją aukso gaminius paženklinti valstybinėje įgaliotoje ir nepriklausomoje prabavimo institucijoje prabavimo ženklais vien dėl to, kad Lenkijos prabos ženkle nebuvo nurodyta arabišku skaičiumi išreikšta praba, rodanti tauriojo metalo dalių skaičių lydinio masės tūkstantyje dalių, kaip numatyta Tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo 3 straipsnio 21 punkte. Todėl ginčyti teisės aktai išplėstinės teisėjų kolegijos pripažinti neteisėtais.

Šių aplinkybių kontekste pareiškėjas taip pat reikalavo iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos prabavimo rūmų, priteisti 1 616,97 Lt patirtai turtinei žalai atlyginti. Šiuo aspektu išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas, CK) 6.249 straipsnio 1 dalį, žala yra asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų; pinigine žalos išraiška yra nuostoliai; jeigu šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų dydį nustato teismas. Civilinio kodekso 6.251 straipsnio 1 dalis įtvirtina visiško nuostolių atlyginimo principą, t. y. kad padaryti nuostoliai turi būti atlyginti visiškai, išskyrus atvejus, kai įstatymai ar sutartis nustato ribotą atsakomybę. Šio principo esmė – žalos atlyginimu turi būti siekiama ją patyrusį asmenį gražinti į iki pažeidimo buvusią padėtį. Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi bylos duomenis, nustatė, kad vykdydamas atsakovo pareikštus privalomus nurodymus ir pateikdamas konkrečius aukso gaminius Lietuvos prabavimo rūmams prabavimui bei išpaudavimui, pareiškėjas patyrė iš viso 1 617 Lt išlaidų (tiesioginių nuostolių) (Civilinio kodekso 6.249 str. 1 d.). Šiomis aplinkybėmis konstatuota, kad pareiškėjas neabejotinai patyrė turtinę žalą, pateikdamas atsakovo nurodytus aukso gaminius paženklinti Lietuvos valstybiniu kontroliniu prabavimo ženklu. Atsižvelgus į tai bei vadovaujantis CK 6.249 straipsnio 1 dalimi, pareiškėjui iš atsakovo priteista 1 617 Lt turtinės žalos atlyginimo.

2014 m. lapkričio 20 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-2582/2014 Procesinio sprendimo kategorija 38

16. Valstybės tarnyba

16.5. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

Dėl asmens nušalinimo nuo pareigų įtakos apskaičiuojant kompensaciją už nepanaudotas kasmetines mokamas atostogas

Apžvelgiamoje byloje nustatyta, jog pareiškėjas nuo 2011 m. lapkričio 9 d. iki 2013 m. gegužės 30 d. buvo nušalintas nuo Šiaulių apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko pareigų. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) viršininko 2013 m. birželio 5 d. įsakymo Nr. P-637 1 punktu pareiškėjas atleistas iš užimamų pareigų 2013 m. birželio 5 d., o šio įsakymo 2 punktu nurodyta išmokėti pareiškėjui kompensaciją už 56,56 kalendorines dienas nepanaudotų kasmetinių atostogų. Vadovaudamasi Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 650, (toliau – Aprašas) 6.1 ir 6.5 punktais, atsižvelgdama į 2013 m. kovo, balandžio, gegužės mėnesiais gautą vidutinį darbo užmokesčių, VMI už nepanaudotas kasmetines atostogas pareiškėjui išmokėjo 134,61 Lt kompensaciją.

Aprašo 6.1 punkte įtvirtinta, kad skaičiuojamasis laikotarpis yra 3 paskutiniai kalendoriniai mėnesiai, einantys prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis. Atsakovas, skaičiuodamas vidutinį darbo užmokesčių kompensacijai už nepanaudotas kasmetines mokamas atostogas mokėti, taip pat taikė ir Aprašo 6.5 punktą, kurio antroje pastraipoje nustatyta, kad apskaičiuojant vidutinį darbo užmokesčių laikas, kurį darbuotojas nedirbo pažeisdamas įstatymus ar darbo tvarkos taisykles, taip pat įstatymu nustatytais atvejais buvo nušalintas nuo darbo nemokant darbo užmokesčio, prilyginamas dirbtam laikui.

Teisėjų kolegija, spręsdama Aprašo 6.1 ir 6.5 punktų aiškinimo ir taikymo nagrinėtoje situacijoje klausimą, pažymėjo, jog Konstitucinis Teismas 2007 m. gruodžio 7 d. nutarime konstatavo, kad dirbančiojo

teisė į kasmetines mokamas atostogas – jo konstitucinė teisė (Konstitucijos 49 straipsnio 1 dalis). Konstitucinis Teismas taip pat yra pažymėjęs ir tai, kad įstatyme nustatant iš Konstitucijos 49 straipsnio 1 dalies kylančios konstitucinės teisės į kasmetines mokamas atostogas esmines įgyvendinimo sąlygas, turi būti įtvirtintas toks teisinis reguliavimas, kuris užtikrintų dirbantiems asmenims galimybę realiai pasinaudoti šia savo konstitucine teise (Konstitucinio Teismo 2013 m. balandžio 30 d. nutarimas). Teisėjų kolegija konstatavo, jog asmeniui negalint realiai pasinaudoti šia savo teise, turi būti užtikrinta teisinga kompensacija už nepanaudotas kasmetines mokamas atostogas. Ir priešingai, negali būti tokios situacijos, kai už nepanaudotas kasmetines atostogas kompensacijai mokėti vidutinis darbo užmokestis būtų apskaičiuojamas vadovaujantis Aprašo 6.5 punkte įtvirtinta taisykle. Tokiu atveju būtų paneigta šios konstitucinės vertybės (garantijos) esmė ir kartu toks kompensacijos už nepanaudotas kasmetines atostogas apskaičiavimas neabejotinai iškreiptų minėtos konstitucinės teisės į kasmetines mokamas atostogas paskirtį ir esmę bei suponuotų šios teisės pažeidimą. Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija sprendė, jog susidariusioje situacijoje (apskaičiuojant kompensaciją už nepanaudotas kasmetines mokamas atostogas) būtina taikyti Aprašo 6.1 punkto nuostatas, taip pat vadovautis bendraisiais teisės principais (teisingumo ir protingumo) ir skaičiuojamąjį laikotarpį Aprašo 6.1 punkto prasme laikyti 3 mėnesius iki nušalinimo nuo pareigų, t. y. 2011 m. rugpjūčio, rugsėjo ir spalio mėnesius.

2014 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-1366/2014
Procesinio sprendimo kategorija 16.5

17. Bylos dėl norminių administracinių aktų teisėtumo

17.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektu

Dėl Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimo Nr. T-210 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės kompensacijų už sumokėtą fiksuotą pajamų mokesčių išigyjant verslo liudijimus“ dalies teisėtumo

Administracinėje byloje iškeltas klausimas dėl Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimo Nr. T-210 „Dėl Ignalinos rajono savivaldybės kompensacijų už sumokėtą fiksuotą pajamų mokesčių išigyjant verslo liudijimus“ (toliau – Sprendimas), kuriuo patvirtintas Ignalinos rajono savivaldybės kompensacijų už sumokėtą fiksuotą pajamų mokesčių išigyjant verslo liudijimus skyrimo tvarkos aprašas ir nuspręsta kompensuoti 2013 metais dalį sumokėto fiksuoto pajamų mokesčio išigyjant verslo liudijimą pagal Sprendimo 1 punktu patvirtintą Tvarkos aprašą šiame punkte nurodytiems, verslo liudijimą išigyjantiems asmenims.

Teisėjų kolegija pirmiausia pabrėžė, kad savivaldybių veiklos laisvės ir savarankiškumo principas negali būti aiškinamas kaip laiduojantis absoliučią vietos savivaldos viešojo administravimo institucijų laisvę įgyvendinant Konstitucijoje bei įstatymuose įtvirtintus įgaliojimus, kadangi vietos savivaldos institucijos yra ribojamos Konstitucijoje įtvirtintų imperatyvų ir iš jų kylančių įstatymuose, *inter alia* Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme bei Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų veiklos principų. Taigi nors Ignalinos rajono savivaldybės tarybos įgaliojimai nustatyti mažesnį fiksuoto dydžio pajamų mokesčių už pajamas, gautas iš veiklos, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą, nekvestionuoti, tačiau, kaip pažymėjo teisėjų kolegija, įgyvendindama jai suteiktus įgaliojimus, ji neturi visiško savarankiškumo pasirinkti tam tikrą teisinio reguliavimo būdą šioje srityje. Atsakovo diskrecijos teisę nagrinėjamu atveju riboja Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 6 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos sąlygos, t. y. ne tik numatytos kategorijos asmenų, kuriems gali būti mažinamas mokestis, bet ir įstatymą įgyvendinančiuose aktuose nustatyta verslo liudijimų išdavimo tvarka.

Nagrinėtu atveju aktualių pripažintas, be kita ko, GPMĮ 2 straipsnio 22 punkte pateiktas verslo liudijimo apibrėžimas – tai yra šio Įstatymo [GPMĮ] ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka išduotas dokumentas, patvirtinantis nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimą verčiantis individualia veikla ir (arba) nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos veikla, jeigu šios veiklos rūšys įtrauktos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą veiklos rūšių sąrašą. Šį apibrėžimą aiškindama, teisėjų kolegija nurodė, kad verslo liudijimas yra išduodamas po to, kai sumokamas nustatytas fiksuoto dydžio pajamų mokestis, todėl tiek mokesčio dydis, tiek mažesnio tarifo taikymas turi būti nustatyti ir žinomi iš anksto. Tokio reikalavimo pagrįstumą patvirtina ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme įtvirtinti mokestinio reglamentavimo principai – mokestinių prievolių, lengvatų reglamentavimo iš anksto, jų aiškumo, teisingumo (3, 4, 6, 9 str.). Tuo tarpu savivaldybės taryba, Sprendimu nustatydamas sumokėto fiksuoto pajamų mokesčio kompensavimo tvarką, pagal kurią lengvata gali būti pritaikyta po to, kai verslo

liudijimas įsigyjamas, nustatė kitą, nei GPMĮ 6 straipsnio 4 dalyje numatyta, pajamų mokesčio už pajamas, gautas iš veiklos, kuria verčiamasi turint verslo liudijimo, apmokestinimo būdą. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad priimant ginčijamą sprendimą buvo viršyta teisės aktais nustatyta savivaldybės tarybos kompetencija ir pažeisti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 18 bei 38 punktų reikalavimai, numatantys savivaldybės tarybos kompetenciją priimti sprendimus dėl lengvatų taikymo bei kompensacijų skyrimo tik konkrečiais šiuose punktuose nustatytais atvejais. Tai lėmė ir išvadą, jog atsakovas pažeidė Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintą savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principą (4 str. 6 p.), Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintą įstatymo viršenybės principą (3 str. 1 p.) ir nepiktnaudžiavimo valdžia principą (3 str. 4 p.).

2014 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-1707/2014
Procesinio sprendimo kategorija 17.2

Dėl reikalavimų abstrakčiam prašymui ištirti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų teisėtumą

Administracinėje byloje pareiškėjas – Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje – padavė abstraktų prašymą ištirti Vilniaus rajono savivaldybės tarybos priimtų norminių administracinių aktų teisėtumą tiek, „kiek juose nėra numatyta galimybė atliekų turėtojams vietinę rinkliavą mokėti pagal *deklaruojamą* atliekų kiekį“, t. y. pareiškėjas preziumavo legislatyvinės omisijos buvimą ir teigė, jog ši teisinio reguliavimo spraga turėtų būti užpildyta įtvirtinant vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą mokėtojų galimybę šią rinkliavą mokėti pagal „deklaruojamą atliekų kiekį“. Tačiau buvo pažymėta, jog komunalinių atliekų kiekio deklaravimas tėra vienas iš būdų, sudarančių prielaidas atliekų turėtojui vietinę rinkliavą mokėti pagal faktiškai perduodamą tvarkyti šių atliekų kiekį. Vilniaus rajono savivaldybės tarybos pareiga būtų tokiu būdu reglamentuoti atitinkamus teisinius santykius savaime neišplaukia iš Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 punkto ir pareiškėjo nurodytų įstatymų ir (ar) Vyriausybės norminių aktų. Taigi pareiškėjas, iš esmės apsiribodamas abstrakčiais teiginiais dėl būtinybės numatyti vietinės rinkliavos mokėtojų galimybę aptariamą vietinę rinkliavą mokėti pagal faktinį iš jo surenkamą ir tvarkomą komunalinių atliekų kiekį, nepateikė jokių teisinių argumentų, kodėl ši galimybė atliekų turėtojams Vilniaus rajono savivaldybėje turėtų būti užtikrinama būtent nurodomu būdu, t. y. deklaraujant atliekų kiekį, nenurodė jokių konkrečių įstatymų ir (ar) juos lydinių teisės aktų nuostatų, numatančių savivaldybių tarybų pareigą vietinę rinkliavą skaičiuoti minėtu būdu.

Išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad būtent pareiškėjas apibrėžia administracinės bylos dėl norminio administracinio akto teisėtumo ribas, o tokį prašymą nagrinėjantis administracinis teismas (išskyrus išimtinius atvejus, susijusius su būtinybe užtikrinti, kad sprendimas norminėje administracinėje byloje padėtų tinkamai išspręsti individualią bylą, kurią nagrinėjantis teismas nusprendė kreiptis su prašymu ištirti norminio teisės akto teisėtumą) neturi teisės savo iniciatyva keisti norminės administracinės bylos nagrinėjimo ribų (dalyko). Todėl konstatuota, kad pareiškėjo prašyme nepateikta teisinių argumentų, kurie leistų abejonę dėl jo nurodomos legislatyvinės omisijos buvimo tikrinamuose norminiuose administraciniuose aktuose pripažinti teisiškai motyvuota, kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – ABTĮ) įtvirtintos taisyklės, ir šie argumentavimo (teisinių motyvų) trūkumai nagrinėtu atveju sudarė savarankišką ir pakankamą pagrindą pirmosios instancijos teismui atsisakyti priimti pareiškėjo pareiškimą dėl ginčo norminių administracinių aktų teisėtumo (ABTĮ 37 str. 2 d. 1 p., 114 str. 1 d.), o tokį pareiškimą priėmus – norminę administracinę bylą nutraukti (ABTĮ 101 str. 1 p., 114 str. 1 d.).

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, jog pareiškėjo prašyme nurodyta abejonė dėl ginčo norminių administracinių aktų teisėtumo nebuvo tinkamai motyvuota ir dėl to, kad pareiškėjas iš esmės neįvertino po 2013 m. liepos 1 d. įsigaliojusiu ir su minėtos vietinės rinkliavos nustatymu susijusiu Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30¹ ir 30² straipsniuose bei Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintoje Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikoje įtvirtintų nuostatų.

2014 m. lapkričio 10 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-1586/2014
Procesinio sprendimo kategorija 17.2

Dėl Elektrėnų savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. TS-50 patvirtinto Elektrėnų savivaldybės tarybos veiklos reglamento dalies teisėtumo

Pareiškėjas Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje prašė ištirti, ar Elektrėnų savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. TS-50 patvirtinto Elektrėnų savivaldybės tarybos veiklos reglamento 2 priedo Išmokų, skirtų išlaidoms, susijusioms su tarybos nario veikla, apmokėti, skyrimo tvarkos aprašo 1.2 papunktis, nustatantis, jog komiteto pirmininko pavaduotojui, pakomitečio pirmininkui, frakcijos seniūnui ir nuolatinės komisijos pirmininkui išmoka skiriama – iki 3,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų bazinių socialinių išmokų (toliau –BSI), ir 1.3 papunktis, nustatantis, jog komiteto pirmininkui, savivaldybės tarybos opozicijos lyderiui išmoka skiriama – iki 4 BSI, neprieštaruoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 26 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Teisėjų kolegija pirmiausia pabrėžė, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas jau yra suformavęs praktiką aktualiu klausimu (2011 m. sausio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶³-1728/2010, 2012 m. spalio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-2663/2012), nuo kurios nukrypti pagrindo nėra.

VSĮ 26 straipsnio 2 dalyje įstatymų leidėjas numato galimybę tarybos nariui apmokėti su jo, kaip tarybos nario, veikla susijusias kanceliarijos, pašto, telefono, interneto ryšio, transporto išlaidas, kiek jų nesuteikia ar tiesiogiai neapmoka savivaldybės administracija, tačiau šioje nuostatoje nenumatyta, kad savivaldybės tarybos narys, turėdamas papildomą statusą (pvz., komiteto pirmininko pavaduotojas, pakomitečio pirmininkas), galėtų pretenduoti į didesnę išmoką nei savivaldybės tarybos narys, neturintis papildomo statuso, t. y. nedaroma jokia diferenciacija. Savivaldybės tarybos narių atžvilgiu laikomasi ginčo išmokų lygybės principo, todėl reglamentuojant poįstatyminiu teisės aktu aptariamą išmokos dydį bei atsiskaitymo tvarką, negali atsirasti nuostatų, bylojančių kitaip, nei numatyta VSĮ 26 straipsnio 2 dalyje. Todėl nors nėra ginčo, kad savivaldybės tarybos nariui, užimančiam atitinkamą poziciją (komiteto pirmininkas, nuolatinės komisijos pirmininkas ir kt.), gali būti suteikti platesni įgalinimai nei savivaldybės tarybos nariui, neturinčiam papildomos pozicijos, tačiau tai nereiškia, kad ginčo išmokų dydis nuo to turi pasikeisti, kadangi ginčo išmokų dydis įstatymų leidėjo valia nėra diferencijuojamas. Poįstatyminiame teisės akte draudžiama plečiamai aiškinti įstatymų leidėjo nustatytą reguliavimą.

Dėl nurodytų aplinkybių buvo sutikta su pirmosios instancijos teismo sprendimo, kuriuo ginčytas teisinis reguliavimas buvo pripažintas prieštaraujančiu VSĮ 26 straipsnio 2 daliai, argumentacija.

2014 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1782/2014
Procesinio sprendimo kategorija 17.2

20. Bylos dėl Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos sprendimų

Dėl meniu pateiktos informacijos vertinimo Alkoholio kontrolės įstatymo požiūriu

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl atsakovo Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (toliau – ir Departamentas) nutarimo, kuriuo pareiškėjui už Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 6 ir 11 punktų pažeidimą skirta 10 000 Lt bauda.

Alkoholio kontrolės įstatymo 29 straipsnio 1 dalis Lietuvos Respublikoje draudžia visų formų *alkoholio reklamą*, kuri sieja alkoholio vartojimą su psichinės veiklos pagerėjimu, asmeninių problemų sprendimu (6 p.); pateikia neteisingą ir (ar) klaidinančią informaciją apie alkoholinius gėrimus (11 p.). Alkoholio kontrolės įstatymo 2 straipsnio 10 dalis alkoholio reklamos sąvoką apibrėžia, kaip bet kuria forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiamą informaciją, susijusią su įmonių komercine, ūkine bei finansine veikla, kuria skatinama įsigyti ir (ar) vartoti alkoholio produktus.

Atlikdamas patikrinimą pareiškėjui priklausančiame bare, atsakovas ant baro prekystalio ir baro klientų aptarnavimo staliukų rado meniu stovelius, kuriuose viename iš lapų pateikta alkoholinio kokteilio „Savižudybė“ reklama: vienoje lapo pusėje apie 14,5 x 20,6 cm plotyje, pilkame fone – miesto panorama, lapo kairėje pusėje – jauna moteris, apsirengusi baltais marškinėliais ir juodu sijonu, sėdi ant pastato stogo krašto ir žiūri į apačią, dešinėje pusėje padidintu šriftu užrašyta „Savižudybė“, žemiau – „Suicide“, „Degtinė Lietuviška auksinė, spanguolių sirupas, džinas Lordson, Malibu, Keglevich melon, obuolių sultys, natūralios žaliųjų citrinų sultys, Schweppes bitter lemon / Lithuanian gold vodka, cranberry juice, Lordson gin, Malibu, Keglevich melon, apple juice, fresh lime juice, Schvveppes biter lemon“, kokteilio kaina – 18 Lt. Šalia pavaizduota raudonu skysčiu pripildyta balto stiklo taurė, lapo apačioje mėlyname fone užrašyta „Lounge / Puiki vieta susitikti“ ir figūrinis ženklas „Lithuanian vodka“.

Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo argumentais, remiantis kuriais prieita prie išvadu, kad aptariamame meniu lape pateikiama informacija neskatina vartotojų pirkti būtent aptariamą alkoholinį kokteilį, ji nelaikytina reklama. Meniu lape pateikta informacija – ant pastato stogo krašto sėdinčios moters vaizdas, kokteilio pavadinimas, jo sudedamųjų dalių, kainos ir vaizdo nurodymas. Atsižvelgiant į visą meniu, kuriame kiekvienam kokteiliui skirta po lapą; kuriame, nurodžius kokteilio pavadinimą, jį stengiamasi perteikti nuotraukomis, nurodomos kokteilių sudedamosios dalys, kaina bei pateikiamas jo vaizdas, nesant jokių kitų teiginių apie patį kokteilį, jo skonines ar kitas savybes, galinčias išskirti šį kokteilį iš kitų, darančių jį patrauklesniu, pirmesniu pasirinkimu, negalima vertinti, jog šiame meniu lape pateikiama informacija, skatinanti įsigyti šį kokteilį. Aptarta vaizdine informacija iliustruojamas kokteilio pavadinimas. Teisėjų kolegija pritarė argumentui, kad vidutinis vartotojas iš aptariamame meniu lape pateiktos kokteilio sudėties, t. y. įvertinęs, jog kokteilį sudaro keturi alkoholiniai gėrimai (degtinė, džinas ir dviejų rūšių likerai), turėtų suprasti kokteilio stiprumą ir poveikį organizmui jį pavartojus. Turėdamas tokią informaciją, asmuo įvertins, ar tikrai nori įsigyti tokį stiprų alkoholinį kokteilį. Atsižvelgiant į kokteilio pavadinimą – Savižudybė, visuomenėje vyraujančią požiūrį į savižudybes, aptariama informacija meniu lape negali būti vertinama kaip formuojanti palankų alkoholinio gėrimo įvaizdį.

Nurodyti argumentai leido padaryti išvadą, jog aptariama informacija pareiškėjo meniu lape neatitinka vieno iš alkoholio reklamos elementų, t. y. neatitinka Alkoholio kontrolės įstatyme apibrėžtos alkoholio reklamos sąvokos ir negali būti laikoma alkoholio reklama Alkoholio kontrolės įstatymo prasme. Dėl šios priežasties skundžiamas atsakovo nutarimas panaikintas.

Teisėjų kolegijos vertinimu, net ir tuo atveju, jei informacija aptariamame meniu lape būtų pripažinta alkoholio reklama, ji, įvertinus aptariamo meniu lapo visumą, akivaizdžiai negalėtų būti vertinama, kaip siejanti alkoholio vartojimą su psichinės veiklos pagerėjimu, asmeninių problemų sprendimu, pateikianti neteisingą ir (ar) klaidinančią informaciją apie alkoholinius gėrimus.

2014 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-1868/2014
Procesinio sprendimo kategorija 20

38. Kitos bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo ar vidaus administravimo srityje

Dėl Turto arba verslo vertintojų garbės teismo taikytos drausminės nuobaudos, nustatytos pagal naują griežtesnį reguliavimą pažeidimui, padarytam iki naujo reguliavimo įsigaliojimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Turto arba verslo vertintojų garbės teismo (toliau – Garbės teismas) sprendimo „Dėl drausminės nuobaudos A. Z. skyrimo“, kuriuo pareiškėjui buvo paskirta Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 29 straipsnio 4 dalies 1 punkte nustatyta drausminė nuobauda – pastaba (toliau – Sprendimas).

Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pažymėjo, kad kaip matyti iš Sprendimo, pareiškėjui buvo parinkta pati švelniausia drausminė nuobauda, numatyta Įstatymo 29 straipsnio 4 dalies 1 punkte, – pastaba. Tokios drausminės nuobaudos paskyrimą Garbės teismas motyvavo tuo, jog Garbės teismo sprendimo mastas ir griežtumas turi būti proporcingas turto vertintojo padarytų Įstatyme numatytų pažeidimų mastui ir pasekmėms.

Byloje lyginta, koks būtų taikytinos atsakomybės turinys pagal pažeidimo metu galiojusį ir šiuo metu galiojantį reguliavimą (nuo 2012 m. gegužės 1 d. galiojančią Įstatymo redakciją). Konstatuota, kad pareiškėjui šioje byloje tiriamu atveju buvo skirta pati švelniausia iš galimų nuobaudų – pastaba, nors pagal ankstesnį reguliavimą vienintelės atsakomybės forma turto vertintojui buvo jam išduoto kvalifikacijos pažymėjimo galiojimo panaikinimas. Teisėjų kolegijos nuomone, sprendžiant, ar nebuvo pažeistas *lex retro non agit* principas, t. y. ar pareiškėjui buvo pritaikytas švelnesnis įstatymas, svarbu įvertinti ne tik taikytinas sankcijas, tačiau ir aplinkybę, ar už šiuo atveju nustatytus pažeidimus pagal iki 2012 m. gegužės 1 d. galiojusį reglamentavimą pareiškėjui apskritai kiltų kokios nors neigiamos pasekmės, t. y. ar už tokio pobūdžio ir sunkumo pažeidimus, kurie buvo nustatyti, pagal iki 2012 m. gegužės 1 d. galiojusį reglamentavimą pareiškėjui būtų taikyta atsakomybė ir panaikintas turto vertintojo pažymėjimo galiojimas. Teismo pripažinta, jog atsižvelgus į pareiškėjo padarytus pažeidimus, jų kiekį, pobūdį, sunkumą, pasekmes ir proporcingumo principą, pagal ankstesnį reglamentavimą pareiškėjui neigiamos teisinės pasekmės apskritai nebūtų kilusios.

Teismas pabrėžė, kad nors atsakovas tvirtina, jog pareiškėjo padaryti pažeidimai nebuvo formalus pobūdžio ir atsakomybė jam ir pagal ankstesnius, ir pagal naujai įsigaliojusius teisės aktus būtų pritaikyta, atsižvelgiant į pritaikytos drausminės nuobaudos rūšį (pastaba), su šiais argumentais, nėra pagrindo sutikti.

Anot teisėjų kolegijos, atsakomybės taikymas pareiškėjui pagal pasikeitusį reglamentavimą (pagal nuo 2012 m. gegužės 1 d. galiojančią Įstatymo redakciją), kai tokia atsakomybė pagal pažeidimo metu galiojusius teisės aktus nebūtų pritaikyta, vertintinas kaip pareiškėjo teisinės padėties pabloginimas, kas sudarė pagrindą panaikinti Sprendimą.

2014 m. lapkričio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-2322/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

Dėl pagrindo priežiūros institucijai atsisakyti išduoti leidimą įsteigti kredito uniją

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas kredito unija „Aitvaras“ kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Lietuvos banko nutarimą, kuriuo atsisakyta išduoti leidimą įsteigti kredito uniją „Aitvaras“ (toliau – Lietuvos banko nutarimas).

Pirmosios instancijos teismas skundą tenkino iš dalies – Lietuvos banko nutarimą panaikino ir įpareigojo iš naujo išnagrinėti pareiškėjo prašymą „Dėl leidimo įsteigti kredito uniją „Aitvaras“ išdavimo“.

Pagal Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymo (toliau – Kredito unijų įstatymas) 8 straipsnio 4 dalį, priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti leidimą įsteigti kredito uniją, jeigu pateikti dokumentai neatitinka šio įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytų reikalavimų, pateikta ne visa teisės aktuose nustatyta ar papildomai pareikalauta informacija arba ji neteisinga; kredito unijos įstatų nuostatos neužtikrina saugios ir patikimos kredito unijos veiklos ar jos prieštarauja tai reglamentuojantiems teisės aktams; steigiamą kredito uniją neatitinka įstatymų nustatytų teisinės formos reikalavimų ir reikalavimų steigėjams, mažiausiam kredito unijos kapitalui, kredito unijos vadovams, mažiausiam kredito unijos narių skaičiui.

Teisėjų kolegija, aiškindama minėtą teisinį reguliavimą, nurodė, kad bent vienos iš nustatytų aplinkybių egzistavimas suponuoja priežiūros institucijai teisinę galimybę atsisakyti išduoti leidimą įsteigti kredito uniją. Atsisakymą gali lemti tiek pateiktų dokumentų neatitikimas Kredito unijų įstatymui, tiek kredito unijos įstatų trūkumai, tiek steigiamos kredito unijos neatitikimas įstatymuose nustatytiems teisinės formos reikalavimams, taip pat atskirai ir kitos teisėkūros subjekto įvardytos aplinkybės. Nėra abejonių, jog teoriškai galima situacija ir dėl visumos aplinkybių, nurodytų Kredito unijų įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje, buvimo. Tačiau tuo atveju, kai vienos aplinkybės, lėmusios atsisakymą išduoti leidimą įsteigti kredito uniją, yra paneigiamos, o kitos arba kita pripažįstamos pagrįstomis, privalu svarstyti, ar tos kelios arba viena aplinkybė, atitinkanti įstatymų leidėjo nurodytą Kredito unijų įstatyme, buvo pakankama atsisakyti išduoti leidimą įsteigti kredito uniją.

Nagrinėtoje byloje pirmosios instancijos teismas paneigė penkis atsisakymo išduoti leidimą pagrindus, tačiau šešto pagrindo, įtvirtinto Lietuvos banko nutarimo 1 punkte, kuriame pripažinta, kad kredito unijos „Aitvaras“ pateikti dokumentai neatitinka Kredito unijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 7 punkto reikalavimų (vadovaujantis Kredito unijų įstatymo 26 straipsniu, kredito unijos stebėtojų taryboje turi būti ne mažiau kaip 3 nariai) neaptarė.

Pirmosios instancijos teismas nepasisakė, ar atsisakymas dėl minėtos aplinkybės yra pagrįstas ir patenka į Kredito unijų įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje įvardintus atvejus. Taip pat pirmosios instancijos teismas atskirai neaptarė (jei patenka ir yra pakankamas pagrindas neišduoti leidimo), ar šis vienintelis pagrindas, galimai atitinkantis ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimus, galėjo būti savarankiška priežastimi tolimesnės procedūros dėl kredito unijos įsteigimo nutraukimui. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad atskirai nepasisakius dėl Lietuvos banko nutarimo 1 punkte esančio pagrindo, taip pat lėmusio atsisakymą išduoti leidimą įregistruoti kredito uniją, buvo padarytas procesinis pažeidimas, kuris galėjo lemti neteisingą bylos išnagrinėjimą. Teisėjų kolegija Lietuvos banko skundą patenkino iš dalies ir pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino, perduodamas bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2014 m. lapkričio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1732/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

Dėl nekilnojamojo turto ekspertizės akto kaip turto vertinimo ataskaitos Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo taikymo prasme

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl to, ar nekilnojamojo turto ekspertizės aktas gali būti laikomas turto vertinimo ataskaita Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (toliau – Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas) taikymo prasme.

LVAT teisėjų kolegija pabrėžė, kad byloje nagrinėtas ekspertizės aktas turi būti laikomas eksperto išvada Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) taikymo prasme. Tokiai eksperto išvada taikytini CPK 216 straipsnio nustatyti reikalavimai (pagal šio straipsnio 1 dalį, eksperto išvada pateikiama ir išdėstoma raštu ekspertizės akte. Ekspertizės akte turi būti smulkiai aprašomi atlikti tyrimai, jų pagrindų padarytos išvados ir pagrįsti atsakymai į teismo iškeltus klausimus), tarp kurių nėra reikalavimo, kad eksperto išvada privalo atitikti Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme turto vertinimo ataskaitai nustatytus reikalavimus.

LVAT teisėjų kolegija priminė, kad LVAT administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2019/2013 sprendė panašų klausimą, t. y. ar ekspertizės aktas, surašytas vykdant antstolės patvarkymą, gali būti laikomas turto vertinimo ataskaita Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo taikymo prasme. Minėtoje byloje taip pat konstatuota, kad ekspertizės aktas negali būti sutapatintas su turto vertinimo ataskaita Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo taikymo prasme.

2014 m. lapkričio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1937/2014
Procesinio sprendimo kategorija 38

II. Administracinių bylų teisena

56. Proceso dalyviai

56.2. Atstovavimas

Dėl savivaldybės administracijos teisės administraciniame teisme atstovauti seniūnijai

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas atskiras skundas dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atsisakyta priimti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Teisės departamento teismui pateiktą prašymą pratęsti terminą atsiliepimui pateikti, kaip paduotą neįgalio vesti bylą asmens. Savo nesutikimą su tokia nutartimi Vilniaus miesto savivaldybės administracija grindė aplinkybe, kad teismas nepagrįstai konstatavo, jog Naujosios Vilnios seniūnija Juridinių asmenų registre įregistruota kaip atskiras juridinis asmuo, ji turi suteiktą juridinio asmens kodą, ir dėl šios priežasties Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Teisės departamentas neturi teisės atstovauti šiai seniūnijai.

Šiuo aspektu LVAT teisėjų kolegija pastebėjo, kad iš Juridinių asmenų registro interneto svetainėje esančios informacijos matyti, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Naujosios Vilnios seniūnija yra įregistruota ne kaip juridinis asmuo, o kaip biudžetinės įstaigos filialas. Pagal Civilinio kodekso 2.53 straipsnį, juridinio asmens filialas yra struktūrinis juridinio asmens padalinys, turintis savo buveinę ir atliekantis visas arba dalį juridinio asmens funkcijų (1 d.); juridinio asmens filialas nėra juridinis asmuo. Juridinis asmuo atsako pagal filialo prievolės ir filialas atsako pagal juridinio asmens prievolės (2 d.). Vietos savivaldos įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad savivaldybės administracija yra savivaldybės įstaiga, kurią sudaro struktūriniai padaliniai, į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai ir savivaldybės administracijos filialai – seniūnijos (savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai). To paties įstatymo 31 straipsnio 1 dalis nustato, kad seniūnija yra savivaldybės administracijos filialas, veikiantis tam tikroje savivaldybės teritorijos dalyje. Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad savivaldybės administracijos direktorius vadovauja savivaldybės administracijai. Jis yra įstaigos vadovas.

Įvertinusi aptartą teisinį reguliavimą, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracijos struktūriniam padalinii – Naujosios Vilnios seniūnijai, vadovauja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius, kuris turi teisę atstovauti administracijai pats arba įgalioti ją atstovauti kitą asmenį. Pirmosios instancijos teismas ginčytoje nutartyje padarydamas priešingas išvadas dėl šios seniūnijos juridinio statuso, užkirto galimybę Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotam asmeniui pasinaudoti administraciniame procese įstatymuose numatytais procesiniais teisėmis (nagrinėjamu atveju pateikti prašymą teismui).

2014 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁵⁵⁶-1169/2014
Procesinio sprendimo kategorija 58; 79.2

63. Skundas

63.3. Atsisakymas priimti skundą

63.3.1. kai skundas (prašymas) nenagrinėtinas teismu

Dėl administracinio teismo pareigos nagrinėti skundą dėl individualaus administracinio akto teisėtumo, kai sprendžiant skundo priėmimo klausimą šio akto galiojimas yra pasibaigęs

Apžvelgiamoje byloje buvo nagrinėjamas atskirasis skundas dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo nutarties, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo skundą. Nustatyta, kad pareiškėjas 2014 m. rugsėjo 18 d. kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydamas, be kita ko, panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Antakalnio seniūnijos 2014 m. rugsėjo 1 d. leidimą, išduotą vienai iš bendrovių teikti vandens atrakcionų paslaugas. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgęs į tai, kad šio leidimo galiojimo laikas pasibaigęs, sprendė, kad iš esmės neliko ginčo dalyko.

LVAT teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo motyvais, kuriais remiantis aptartą pareiškėjo reikalavimą buvo atsisakyta priimti kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka. Iš ginčyto leidimo buvo matyti, kad jis galiojo nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 18 d. Pareiškėjas į teismą kreipėsi 2014 m. rugsėjo 18 d. Tačiau pirmosios instancijos teismas neatsižvelgė į tai, kad administracinis teismas, nagrinėdamas ginčus dėl viešojo administravimo subjektų sprendimų teisėtumo, vykdo viešojo administravimo subjektų kontrolę (Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 str.). Administraciniam teismui vykdamas viešojo administravimo subjektų kontrolę bylose dėl administracinių aktų panaikinimo, yra sprendžiama, ar administracinis aktas buvo teisėtas jo priėmimo metu. Administracinio akto teisėtumo, buvusio jo priėmimo metu, patikrinimas suponuoja išvadą, kad faktinės padėties pasikeitimas ar teisinio reglamentavimo pasikeitimas nedaro įtakos administracinio sprendimo teisėtumui, tačiau sudaro pagrindą priimti naują administracinį sprendimą. Taigi tai, jog Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Antakalnio seniūnijos 2014 m. rugsėjo 1 d. leidimo galiojimas baigėsi po skundo teismui padavimo, savaime nedaro proceso beprasmiu, nes teismas turi patikrinti skundžiamo administracinio akto teisėtumą buvusį jo priėmimo metu. Tokią išvadą LVAT teisėjų kolegija darė atsižvelgdama ir į tai, kad pareiškėjo skunde ginčijamam leidimui analogiški leidimai buvo priimti daug kartų iki ginčijamo leidimo priėmimo. Taigi jeigu teismas laikytų, kad pareiškėjas negali ginčyti leidimo, kurio galiojimo laikas pasibaigęs, susidarytų situacija, kai tokio leidimo iš viso nebūtų įmanoma apskusti, nes pasibaigus leidimo galiojimo terminui, teismas skundą atsisakytų priimti arba nagrinėjamą bylą nutrauktų nelikus ginčo dalyko.

Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundo reikalavimą panaikinti minėtą leidimą nepagrįstai atsisakė priimti, kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka.

2014 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁰²-1207/2014
Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

Dėl ministerijos sprendimo registruoti kolektyvinę sutartį kaip administracinės bylos dalyko

Apžvelgiamoje byloje buvo ginčijama pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria teismas atsisakė priimti pareiškėjo Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ skundą ABTĮ 37 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka.

Pareiškėjas skunde prašė panaikinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) sprendimą registruoti Lietuvos policijos šakos kolektyvinę sutartį, sudarytą tarp Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas), Lietuvos policijos pareigūnų profesinės sąjungos ir Lietuvos teisėsaugos pareigūnų konfederacijos, ir pripažinti, kad Lietuvos policijos šakos kolektyvinė sutartis buvo sudaryta pažeidžiant jos sudarymo tvarką reglamentuojančius teisės aktus.

Nustatyta, kad SADM registruoja kolektyvines sutartis, kurių šalys yra profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1815 patvirtinta Nacionalinių, šakos ir teritorinių kolektyvinių sutarčių registravimo tvarka, kurios 1 punkte numatyta, jog nacionalinių, šakos ir teritorinių kolektyvinių sutarčių registravimas SADM vykdomas susitarimo faktui ir teksto autentiškumui patvirtinti, o 2 punkte nustatyta, kad SADM minėtas kolektyvines sutartis registruoja pareikštine tvarka. Tokiu būdu, registruojant kolektyvines sutartis, viešojo administravimo subjektas atlieka jo kompetencijai priklausančius veiksmus ir teikia administracinę paslaugą.

Administracinė paslauga įstatymų leidėjo apibrėžiama kaip viešojo administravimo subjekto veiksmai, apimantys leidimų, licencijų ar dokumentų, kuriais patvirtinamas tam tikras juridinis faktas, išdavimą, asmenų deklaracijų priėmimą ir tvarkymą, asmenų konsultavimą viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais, įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimą asmenims, administracinės procedūros vykdymą (Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 17 d., 15 str. 1 d.). Pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 dalies 18 punktą, viešoji paslauga – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka viešąsias paslaugas gali teikti ir kiti asmenys. Viešųjų paslaugų teikimo administravimo sąvoka įtvirtinta Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 22 dalyje: viešųjų paslaugų teikimo administravimas apibrėžiamas kaip viešojo administravimo subjektų veikla nustatant viešųjų paslaugų teikimo taisykles ir režimą, steigiant viešąsias įstaigas arba išduodant leidimus teikti viešąsias paslaugas kitiems asmenims, taip pat viešųjų paslaugų teikimo priežiūra ir kontrolė. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad administraciniuose teismuose nagrinėjami ginčai tik dėl viešųjų paslaugų administravimo, o ne dėl viešųjų paslaugų teikimo apskritai.

Byloje pareiškėjas siekė panaikinti Lietuvos policijos šakos kolektyvinę sutarties registraciją, kadangi jo teisės buvo pažeistos (suaržytos) neįtraukiant jo į kolektyvines derybas ir taip šturkščiai pažeidžiant imperatyvius teisės aktų reikalavimus. Nustatyta, jog pareiškėjo reikalavimai nėra susiję su administracinės paslaugos teikimo administravimu, t. y. pareiškėjas SADM sprendimo registruoti Lietuvos policijos šakos kolektyvinę sutartį neteisėtumo neginčijo tuo aspektu, jog registruojant Lietuvos policijos šakos kolektyvinę sutartį buvo nesilaikyta Nacionalinių, šakos ir teritorinių kolektyvinių sutarčių registravimo tvarkos. Be to, pažymėta, kad pareiškėjas nėra minėtos administracinės paslaugos subjektas – Lietuvos policijos šakos kolektyvinę sutartį registruoti teikė Departamentas, o sutarties šalys yra Departamentas, Lietuvos policijos pareigūnų profesinė sąjunga ir Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija, tačiau ne pareiškėjas. Padaryta išvada, kad pareiškėjas ginčą kelia ne viešojo administravimo srityje, o dėl kolektyvinių darbo santykių.

Teisėjų kolegija sprendė, kad pagrįstai atsisakyta priimti pareiškėjo skundą (ABTĮ 37 str. 2 d. 1 p.).

2014 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁶⁶²-1249/2014
Procesinio sprendimo kategorija 63.3.1

63.3.7. kai skundą (prašymą) suinteresuoto asmens vardu paduoda neigalio tas vesti byla asmuo

Dėl restruktūrizavimo bylos bendrovei iškėlimo įtakos bendrovės vadovo teisei atstovauti bendrovei teisme

Apžvelgiamoje byloje ginčijama pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria atsisakyta priimti restruktūrizuojamos bendrovės skundą ABTĮ 37 straipsnio 2 dalies 7 punkto pagrindu (t. y. kai skundą suinteresuoto asmens vardu paduoda neigalio tas vesti byla asmuo).

Byloje nustatyta, kad apygardos teismo nutartimi bendrovei iškelta restruktūrizavimo byla bei bendrovei paskirtas administratorius. Esant nurodytoms aplinkybėms, byloje svarstyta, ar bendrovės generalinis direktorius yra tinkamas atstovas pasirašyti ir paduoti administraciniam teismui skundą restruktūrizuojamos bendrovės vardu.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymas nenustato, jog iškėlus įmonei restruktūrizavimo byla, nutrūksta įmonės valdymo organų įgaliojimai, *inter alia* kad įmonės valdymo organai nebegali atstovauti įmonei teisme. Priešingai, minėto įstatymo 9 straipsnio 1, 2 dalyje yra numatytas restruktūrizuojamos įmonės valdymo organų įgaliojimų tęstinumas. Teisėjų kolegija nurodė, jog restruktūrizuojamos įmonės valdymo organams gali būti taikomi tam tikri apribojimai, jeigu jie yra nustatomi restruktūrizavimo plane ar teismo nutartyje iškelti įmonės restruktūrizavimo byla, tačiau nagrinėjamu atveju byloje nėra duomenų apie pareiškėjo valdymo organams (tarp jų – generaliniam direktoriui) nustatytus apribojimus, susijusius su kreipimusi į teismą. Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymas taip pat nenustato, kad įmonės valdymo organui kreipiantis įmonės vardu į teismą, turi būti gautas konkretus paskirto įmonės restruktūrizavimo administratoriaus pritarimas tokiam veiksmui. Pagal minėto įstatymo nustatytą teisinį reglamentavimą, paskirtas įmonės administratorius tik prižiūri restruktūrizuojamos įmonės valdymo organų veiklą, susijusią su restruktūrizavimo plano vykdymu.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad aplinkybė, jog bendrovei yra iškelta restruktūrizavimo byla, pati savaime (*per se*) neeliminuoja bendrovės vadovo teisės atstovauti bendrovei teisme, įskaitant teisę bendrovės vardu pasirašyti bei paduoti skundą teismui.

2014 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS⁵⁵²-980/2014
Procesinio sprendimo kategorija 63.3.7

70. Bylos nutraukimas

70.1. kai byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai

Dėl profesinės sąjungos teisės reikalauti iš darbdavio panaikinti jo sprendimus pagal Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnį įgyvendinimo

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos darbuotojų profesinė sąjunga (toliau – profesinė sąjunga) prašė teismo panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 3 d. įsakymą Nr. V-746 „Dėl Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos struktūros patvirtinimo“ ir Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos viršininko 2011 m. rugpjūčio 25 d. įsakymą Nr. 1A-815 „Dėl Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pareigybių sąrašo pakeitimo“.

Pareiškėjas savo teisę ginčyti minėtus aktus grindė Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymo (toliau – Profesinių sąjungų įstatymas) 18 straipsniu, kuriame nustatyta, kad profesinės sąjungos turi teisę reikalauti iš darbdavio panaikinti jo sprendimus, kurie pažeidžia Lietuvos Respublikos įstatymų numatytas darbo, ekonomines bei socialines profesinių sąjungų narių teises (1 d.). Šiuos reikalavimus darbdavys turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 10 dienų, dalyvaujant juos pateikusios profesinės sąjungos atstovams (2 d.). Jeigu darbdavys laiku neišnagrinėja profesinių sąjungų reikalavimo panaikinti tokį sprendimą arba atsisako jį patenkinti, profesinė sąjunga turi teisę kreiptis į teismą (3 d.). Teisėjų kolegija pažymėjo, jog Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnis nenurodo, kokios apimties ginčo atveju profesinė sąjunga turi teisę ginti kitų asmenų teises, kreipdamasi į teismą, taip pat minėtos teisės normos nesuteikia profesinei sąjungai ginti viešąjį interesą, todėl šioje byloje ji negali teikti skundo pagal ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 3 punktą.

Teisėjų kolegija byloje vadovavosi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo civilinėje byloje Nr. 3K-3-1014/2003 pateiktu Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnio 1 dalies nuostatų aiškinimu, be kita ko, kad Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė profesinei sąjungai reikalauti panaikinti darbdavio sprendimus sietina ne su individualaus ar kolektyvinio darbo ginčo nagrinėjimu. LVAT panašioje byloje taip pat nustatė, kad profesinė sąjunga gali kreiptis į teismą kaip profesinės sąjungos nario atstovas, kai yra pažeidžiamos šio nario subjektinės teisės ar teisėti interesai, o kreiptis į teismą kaip pareiškėjas, tais atvejais kai gina profesinių sąjungų narių teises ir teisėtus jų interesus, t. y. įgyvendindama jai suteiktas teises Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnio 1 dalies ir ABTĮ 5 straipsnio 3 dalies 2 punkte, gali tik tada, jeigu kilęs ginčas nėra sietinas su individualaus ar kolektyvinio darbo ginčo nagrinėjimu (LVAT 2008 m. rugsėjo 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1554/2008).

Teisėjų kolegija nustatė, kad šioje byloje nagrinėjamas ginčas yra individualus ir profesinė sąjunga gina individualų savo nario interesą, todėl pirmosios instancijos teismas iš esmės teisingai išsprendė ginčą pagal pareiškėjo profesinės sąjungos skundą, pripažindamas, kad ji negali savarankiškai kelti individualaus ginčo, remdamasi Profesinių sąjungų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi, ir pagrįstai bylą pagal pareiškėjo profesinės sąjungos skundą nutraukė pagal ABTĮ 101 straipsnio 1 punktą kaip nepriskirtiną administracinių teismų kompetencijai.

2014 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-1836/2014
Procesinio sprendimo kategorija 16.5; 16.6